D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1966 METAI, GEGUŽĖS MĖNESIO 7 D. / MAY 7, 1966 / PART TWO NR. 107 (18)

Koks yra mūsų naujųjų laureatų įnašas?

Antanas Jasmantas

Premijuotų knygų viršeliai, piešti P. Jurkaus

Kazys Almenas

Nuo religinės gilumos ligi įprasminto nuotykio

KAZYS PRIEŠPYLIS

Tik ką paskirtosios Lietuvių rašytojų draugijos premijos už 1965 ir 1964 metų geriausias laisvojo pasaulio lietuvių rašytojų knygas, kaip jau žinome, teko **Antanui Jasmantui** už eilėraščių rinkinį **"Gruodas"** ir **Kaziui Almenui** už dviejų tomų istorinio pamušalo dvitomį nuotykių romaną **"Upė į rytus, upė į šiaurę"**.

Naujieji lauretai ir premijas laimėjusios knygos mūsų literatūros raidoje yra gana išskirtinai įdomus faktas. Pirmiausia akin krinta dviejų mūsų rašytojų kartų reikšmingas atžymėjimas. Antanas Jasmantas yra kūrybingosios Bern. Brazdžionio, Antano Vaičiulaičio, Vinco Ramono, Jono Aisčio, Jurgio Jankaus kartos poetas. Gi Kazys Almenas, galėtume sakyti, yra pačios jauniausios mūsų rašytojų kartos atstovas, vos tik persiritęs per tris dešimtis, bren dęs ir augęs jau pokario metais tėvynės netekusių žmonių buityje. Premijų paskyrimas šių dviejų kartų atstovams yra ne tik simboliškas, bet ir visai konkretus faktas, liudijąs dviejų mūsų rašytojų kartų bendrąją duoklę literatūriniam tautos aruodui, o taipgi kone estafetinį šuolį jos ateities tęstinumui.

Premijų paskyrime pasitaikė net savotiškas supuolimas, kai abudu laureatai premijas gavo už savo debiutines knygas. Ta proga prisimintina, kad premijos debiutinėms knygoms mūsuose nėra kokia ypatinga naujiena. Vyresnioji karta dar puikiai žino, kaip kadaise nepriklausomoje Lietuvoje pirmą kartą skiriamą valstybinę premiją taipgi laimėjo debiutantė Ieva Simonaitytė su savo pirmąja knyga — romanu "Aukštųjų Šimonių likimas", tur būt, lig šiol pačiu geriausiu visoje Simonaitytės kūryboje.

Kiek Kazio Almeno premijavimo atveju krenta akysna jo amžiaus trisdešimtmetis, tiek Antano Jasmanto atveju autoriaus neskubėjimas su savąja poezija viešai pasirodyti. Juk Antano Jasmanto eilėraščius platesnis geros poezijos mėgėjų ratas teišvydo tik pokario metų periodinėje liet. spaudoje Vokietijoje, visai dar neįtariant, kad Antanas Jasmantas yra žinomasis mūsų filosofas dr. Antanas Maceina. Maceinos virtimas Jasmantu visu savo pobūdžiu mūsų literatūros raidoje lieka taipgi gana staigmeninis, kito sau panašaus neturintis reiškinys.

Tačiau kiekvieną literatūros mėgėją turėtų labiausiai džiuginti ir jo dėmesį patraukti tai, kas šiomis knygomis atnešama mūsų literatūron. O atnešama, ko mūsuose dar nebuvo ir ko mes ne vienu atveju skaudžiai pasigesdavome.

Kai skaitome Antano Jasmanto premijuotuosius "Gruodo" puslapius ir kai dažnoje vietoje turime stabtelėti ir pakartotinai grožėtis nuosaikiais moderniais religiniais poeto posmais, tokiais paprastais, be jokio patoso, tik kasdieniškos lietuviškosios buities įvaizdžiais pasipuošusiais, pajuntame, kad šitokios savo religinės poezijos mes dar neturėjome. Ir poetinių priemonių lietuviškuoju drabužiu ir kone mažybinio žodžio šiltu santykiu su eilėraščio idėja Jasmanto eilėraščiai mūsų religinės minties poezijoje yra seniai lauktas jos kilstelėjimas aukštyn. Jasmanto poezija mūsuose yra taipgi akivaizdus įrodymos, kad religiniai posmai gali turėti nemažesnį filosofinį, net egzistencialistinį gilumą kaip ir specialiai ana kryptimi pasinešusieji. Todėl ir Jasmanto kūryboje netrūksta ir įtampos tarp šiapus ir Anapus, kas dar labiau poeto žodį ir mintį priartina prie šių dienų dabarties ir prie ateities vizijos. Visu savo kūrybos pobūdžiu Antano Jasmanto posmai yra, kaip ir Chagollio tapyba, atremti į savo praeities, į savo jaunų dienų įvaizdžių klodą, tačiau kalba šių dienų bendražmogiškųjų problemų bei rūpesčių balsu, pasilaikančiu betgi autentišką lietuvišką tembrą.

Kazys Almenas su savo dvitomiu romanu "Upė į rytus, upė į šiaurę", manytume, dovanojo mums tai, ko labai pasigesdavome, kadais skaitydami Sienkievičiaus "Dykumose ir giriose". Ne kartą tada statydavome klausimą: kodėl mūsų rašytojai neparašo panašaus pobūdžio knygos, kurią skaitytum neatgaudamas kvapo dar ir dėl to, kad jos veikėjai būtų ne kokie lenkai, vokiečiai ar kitų kitoki, bet gryno kaulo lietuviai — ir dar kokie! Manytume, kad Almenas šią spragą dabar ne tik užkišo, bet, nepasitenkindamas vien tik nuotykiu dėl nuotykio, sukūrė ryškiame istoriniame fone ir skulptūrinių charakterių

Premijuotų knygų dar neskaičiusiems dabar tenka tik išgirsti abiejų kartojamą mažvydiškąjį raginimą ir šauksmą: Imkit mudvi ir skaitykit!

Kertinė Paraštė

RANKRAŠČIAI IŠ LIETUVOS

Kai prieš kelerius metus B. Pasternako "Dr. Živago" rankraštis, prasiskverbęs pro geležinę uždangą, pasiekė laisvuosius Vakarus ir čia pirmą kartą buvo atspausdintas, atrodė, kad atsitiko tikrai kažkas nepaprasto. Nepaprastumas slėpėsi ne tiek pačios knygos kokiame nors išskirtiniame gerume, kiek lig tol Vakarams nežinotame fakte, kad po tiek metų smurto, dvasinio prievartavimo ir plunksnos pajungimo partijos molochui Sovietijoje dar tebėra rašytojų, vardan minties, turinio ir formos laisvės drįstančių rizikuoti net savo ir artimųjų likimu.

Kiek vėliau laisvojo pasaulio nuostaba dar padidėjo, kai Vakarų Europą įvairiais kanalais pasiekė rankraščiai ne kokių ten dar caro laikus prisimenančių senelių, bet keturiasdešimtmečių jau komunistinėje santvarkoje užaugintų ir subrendusių rusų rašytojų, tačiau atlaikiusių visus oficialiuosius ir neoficialiuosius "smegenų plovimus" ir savo dvasios gelmėse vis dėlto pasilikusių žmonėmis, bet ne robotais. Kiekgi ten tokių kaip Andrej Siniavsky ir J. Daniel už drąsą ir tikėjimą laisvu žmogumi ištremiama, metama į kalėjimus, uždaroma beprotnamiuose, norint užtvenkti netikėtai pradėjusią tekėti požeminę kūrybos srovę, ardančią pačius XX amžiaus tironijos pamatus.

Neįtikėtina staigmena Vakarams buvo taipgi ne vien tik rusų, bet ir kitų, Maskvos pavergtų tautų kūrybinis nepalūžimas jau beveik pusšimtis metų besitęsiančioje jų naikinimo ir tautinių bruožų niveliavimo akcijoje. Eilės pavergtųjų tautų literatūrinis jaunimas, gimęs apie 1935 metus ir vėliau, perėjęs komjaunuolių ir kitokias panašias organizacijas, net redagavęs komunistinius laikraščius, staiga lyg praregi ir nusigręžia nuo internacionalizmu užmaskuoto rusiškojo imperializmo, prakalbėdamas savo tautos balsu. Vienu iš tokių čia prisimintinas prieš trejus metus "vėžio liga" numarintas dvidešimtdevynmetis ukrainiečių poetas Vasylij Simonenko, kurio poezija jau prasiveržė į laisvuosius Vakarus ir kurioje jis taip nedviprasmiškai demaskuoja rusiškojo komunizmo nusikaltimus ir išpažįsta begalinę meilę ir ištikimybę savo gimtajam kraštui ir savo tautai:

Iš meilės Tau sėju perlus į žmonių sielas,
Iš meilės Tau aš galvoju ir kuriu.
Amerika ir Rusija turi nutilti,
Kai aš su Tavimi, Ukraina, kalbu.

Šitokioje tad situacijoje ne kartą mūsuose tenka nugirsti lyg ir nepasitenkinimą. Kodėl tų rankraščių iš anapus srovėje nerandame ir tėvynėje pavergto lietuvio rašytojo balso? Argi iš Donelaičio, Maironio, Vaižganto, Vinco Krėvės ir kitų mūsų didžiųjų klasikų paveldėtoji plunksna būtų dabar ten pati pirmutinė kapituliavus ir nusilenkus aziatiško botago kirčiams?

Anaiptol! Vien tik jau Sibiro lietuvaičių rankraštinė maldaknygė laisvajame pasaulyje išversta į daugelį kalbų ir išleista milžiniškais tiražais, yra toks baisioje katorgoje gimęs nuoširdžiausios maldos ir poezijos unikuminis lydinys, kad jo kreditų mums galėtų pavydėti ne vienas, kad ir storiausias prasiveržėlės literatūros tomas.

Antra vertus, jeigu mes kol kas čia nespausdiname atskiromis knygomis anos požeminės kūrybos, tai dar nereiškia, kad tokios pavergtoje Lietuvoje ir nėra. Jos ten yra apsčiai. Ji ten eina nusirašinėjimo būdu iš rankų į rankas. Stamboki jos gabalai jau yra pasiekę ir laisvuosius Vakarus. Bet neatsakingai ir viešai jais švaistytis ne visada galima ir čia, nenorint, kad anie laisvosios kūrybos šaltiniai dusinamoje tėvynėje nebūtų užpilti žemėmis per anksti.

Džiugu tačiau, kad to noro išsiveržti iš partinio apynasrio, to noro prakalbėti autentišku žmogaus balsu daugiausia ten yra pačioje jauniausioje rašytojų kartoje, telpančioje tarp dvidešimt ir trisdešimt metų amžiaus. Tačiau jų reiškimasis viešajame literatūros gyvenime, visai suprantama, yra gana ribotas ir varžomas privalomos generalinės linijos. Vis dėlto ir tokioje situacijoje ne kartą pavyksta atspausdinti visai nedirbtinį, gyvosios širdies balsą, sakantį, kad papūgų riksmas dar nėra galutinai jo nustelbęs. Okupacijos sąlygose yra dar ir tokių plunksnų, kurios nė nesiveržia į viešumą, tačiau taipgi nerūdija, tikėdamos ateitimi ir laisvojo žmogaus triumfu.

Šį kartą mūsų skaitytojams ir norime dviejų savaitgalių atkarpoje parodyti vieną tokios požeminės kūrybos Lietuvoje pavyzdį, pasiekusį laisvuosius Vakarus. Mirusio Riksmo slapyvardžiu pasirašęs autorius čia toli gražu neina privalomo socialistinio realizmo keliu. Šiurpulingų surrealistinių vaizdų ir makabriškų simbolių maišatyje čia atsiskleidžia vergiamo ir niekinamo žmogaus tragedija, o kartu kreipiamasi į mus — laisvuosius: "Pasigrožėkit, pasibaisėkit, prisiminkite ir mus savo sočiame, šviesiame ir laimingame gyvenime". **k. b.**

ADOLFAS VALEŠKA TARP KETURIŲ DIDŽIŲJŲ

Praeitą pirmadienį, gegužės 2 d., iškilmingai buvo dedikuotas Valdinių įstaigų centras Chicagoje (Civic centre, Randolph, Clark ir Dearborn gatvių kvartale), kuris už naują pastatą laimėjo vieną iš keturių didžiųjų 1966 m. architektūros garbės premijų. Ta pačia proga tenai atidaryta ir visų premijas laimėjusių objektų padidintų (40" x 40") nuotraukų paroda.

Už universitetinio kvartalo išplanavimą premija buvo paskirta Illinojaus universiteto naujųjų pastatų grupei (Chicago Circle Campus, prie Cermak Rd.) ir už aplinkos išplanavimą — Equitable pastatui (401 N. Michigan Ave.), kuriuos abu projektavo Skidmore, Owinge & Merrill architektai.

Vienintelė premija už dailiųjų menų pritaikymą architektūrai jury komisijos buvo pripažinta **lietuviui dail. Adolfui Valeškai** už jo suprojektuotus ir Valeškos dailės studijoje padarytus skaldyto stiklo vitražus Lanski koplyčiai Rodfei Zedek šventykloje, 5200 So. Hyde Park Blvd., Chicagoje.

Be šių keturių garbės premijų buvo paskirta dar 12 atžymėjimų architektams bei statytojams už įvairius architektūrinius laimėjimus. Šių premijų paskyrimą organizavo Amerikos Architektų institutas (A. I. A.) drauge su Chicagos Komercijos ir industrijos sąjunga (Chicago Association of Commerce and Industry), kurie laimėtojams premijas įteikė Congress viešbučio didžiojoje salėje suruoštuose pietuose balandžio 27 d.

Architektūros paroda naujajame Valdinių įstaigų pastate truks visą gegužės mėnesį, o paskui bus kilnojama po visą Ameriką. Šalia visų Chicagos dienraščių, aprašiusių minėtųjų premijų laimėtojus ir įsidėjusių premijuotųjų objektų nuotraukas specialios "The Inland Architect" ir "Commerce" žurnalų laidos bus skiriamos laureatams pagerbti. **krp.**

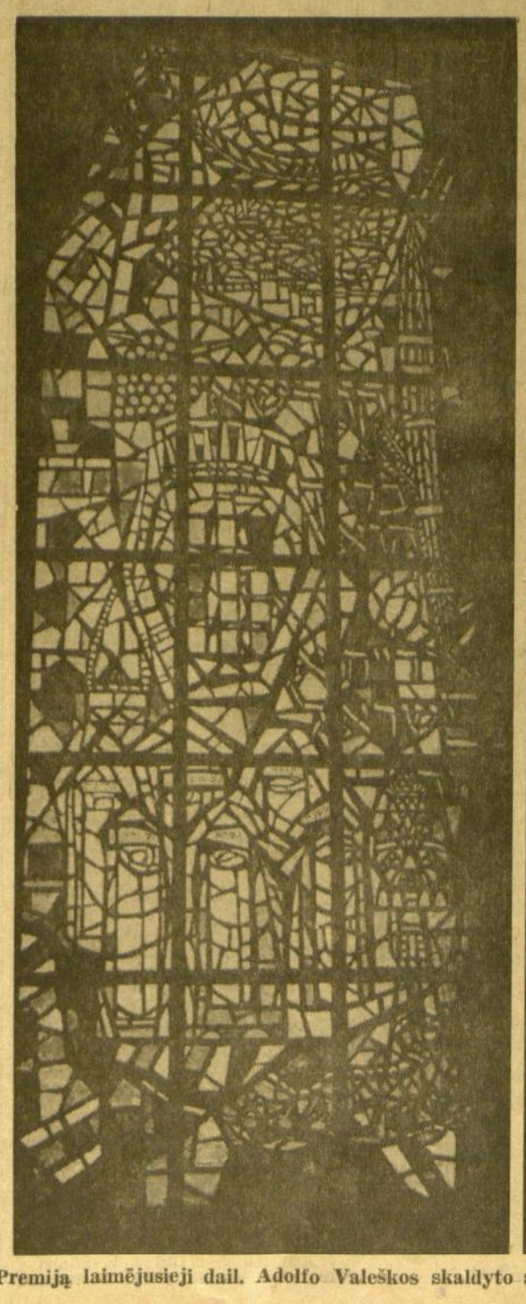

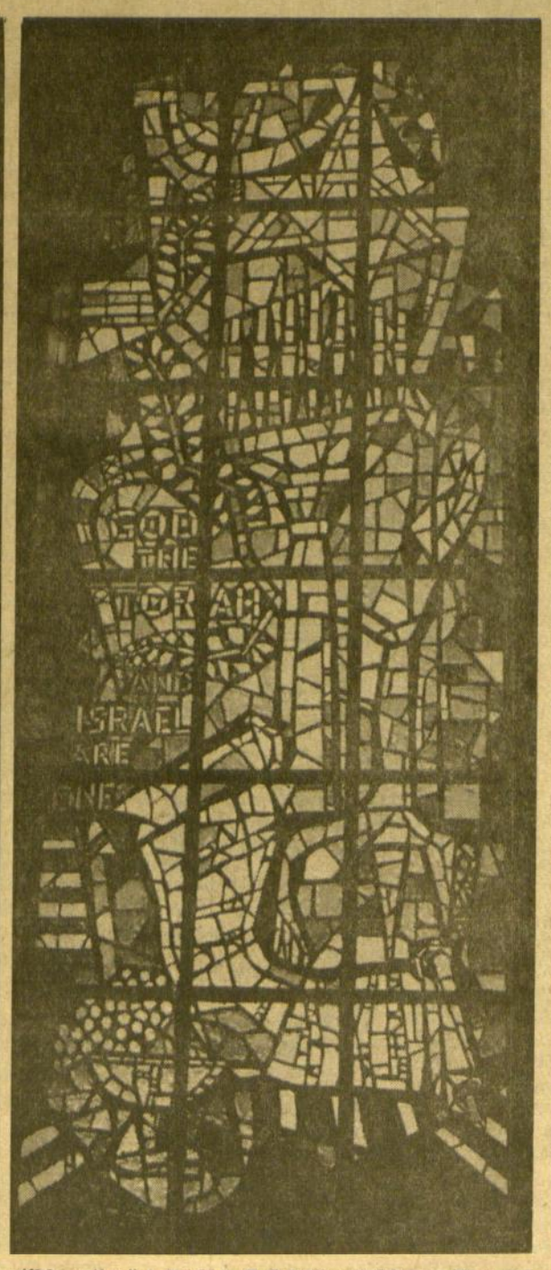

Premiją laimėjusieji dail. Adolfo Valeškos skaldyto stiklo vitražai Rodfei Zedek šventykloje, Chicagoje

Šiame numery:

- Rankraščiai iš Lietuvos.
- Koks yra mūsų naujųjų laureatų įnašas.
- Adolfas Valeška tarp keturių didžiųjų.
- Elenos Kuprevičiūtės koncertas Detroite.
- Lietuvių konferencijų banga 1916 m.
- Grafikos ir skulptūros draugystė.
- Pasauly nėra žmogiškų rankų.
- Trijų koncertas Chicagoje.
- Vergilijaus "Eneidė" lietuviškuose drabužiuos.
- Sunkiai sprendžiama vaikų literatūros problema.
- Popiežiaus žodis mokslininkams.
- Naujas a tomas „Muonium".
- Kultūrinė kronika, filmų įvairumai.
- Spygliai ir dygliai.

KUPREVIČIŪTĖS REČITALIS DETROITE

ST. SLIŽYS

Muzikos meną iki 18 amž. kultivavo tik vyrai, nes net 18 amž. pradžioje operose moterų roles dar atidainuodavo vyrai, o lygiai ir bažnyčioje moterys negalėjo pasireikšti, nes "mulieres taceant in ecclesia" (moterys tyli bažnyčioje). Taip pat ilgokai vyravusi nuomonė, jog moteriai svarbūs tik trys dalykai: "Kueche, Kirche und Kinder" (virtuvė, bažnyčia ir vaikai), sudarė nepalankias sąlygas ir susiaurino moters teises muzikos mene. Tik 18 amž. pradėjo kilti moterų smuikininkių vardai, kurios parodė, jog ir moterys gali pasiekti virtuozės titulą. Iš jų pažymėtinos yra Magdalena Sirmen (Italijoje), Regina Strinasacchi (Anglijoje), Franziska Neruda (Austrijoje), Lilija Dolgorukij (Rusijoje) ir kitos. Iš lietuvių smuikininkių, siekusių smuiko meno, galima būtų suminėti irgi eilę moterų ir mergaičių, kurių didesnė dalis padėjo smuiką į šalį dėl šeimyninės padėties. Iš jų tik nedaugelis galėjo pasišvęsti smuikui: Kalinauskaitė - Fledžinskienė, Gražina Bacevičiūtė ir Elena Kuprevičiūtė. Čia reikia priminti, jog Elena Kuprevičiūtė studijas pradėjo Kauno Muzikos konservatorijoje, jas tęsė Prahos muzikos akademijoje ir pas garsų neoklasiką kompozitorių Hindemith Muenchene. Europoje pasireiškė kaip koncertuojanti smuikininkė, ir buvo palankiai įvertinta muzikos kritikų Vokietijoje, Paryžiuje, Amsterdame ir Romoje. Šitame kontinente yra koncertavusi ne tik lietuviams, bet ir amerikiečiams.

Programa buvo sudaryta iš garsiųjų pasaulinių kūrinių, apimančių daugiau negu 200 metų etapą, išryškinančių kompozitorių stilius ir muzikos raidos periodus ir epochas. Interpretatorė koncertą pradėjo Edvard H. Grieg sonata C minor, kuri atstovavo romantinį muzikos periodą. Pirmos dalies ekspozicijoje buvo iškeltos muzikinės temos gana ryžtingai, greita slinktimi, su persunkta gilia emocija. Toliau temos melodiškai augo, vystėsi ir pražydo spalvingais žiedais, o pirmos dalies finale dar daugiau buvo išryškintos pradžioje duotos temos, kurios simetriškai buvo gaubiamos ir apjuosiamos muzikinėm puošmenom, simbolika ir suvedamos į aiškų jų išbaigimą - finalą. Antroji sonatos dalis buvo lyriško charakterio su ritmingo šokio tempu. Čia aiškiai jautėsi norvegų liaudies muzikos koloritas su kompozitoriaus stiliaus originalumu, kuris pilnas poezijos ir gaivumo ir turįs naujosios harmonijos charakteringų bruožų. Tarp pirmos ir antros sonatos dalių buvo vykusiai išryškinti muzikos charakterio kontrastai, o pagrindinės temos ir jų elementai buvo meniškai suvedami į tarpusavio konfliktą ir po to vėl plaukė vieninga srove muzikinės idėjos kryptimi. Trečioji dalis buvo greito tempo, kur su dvasios pakilimu vėl buvo atkartojamos pagrindinės muzikinės temos, jas išryškinant ir suvedant į triumfuojantį finalą. Sonatos interpretacijai daug prisidėjo ir temperamentinga pianistė ir muzikos mokytoja Gertrude Kuefuhs, kuri, nežiūrint menkos kokybės instrumento, vis dėlto meniškai frazavo, detales išryškino ir temas palydėjo smuikininkės interpretacijos stiliumi ir sudarė darną visos sonatos bendram architektoniškam menui ir solistei padėjo išvesti besiveržiančius tonus su jų variacijom sonatos forma, kuri ir yra viena iš svarbiausių muzikos formų, žinomų iki šių dienų.

Muzikos genijus Johan Sebastian Bach buvo smuikininkės interpretuotas be pianino pritarimo. Čia išryškėjo smuikininkės visa techniška kompetencija ir talentas, nes visi J. S. Bach absoliutinės muzikos kūriniai, skirti koncertams prieinami tik akademiškai pasiruošusiems muzikams. J. S. Bach pelnytai pripažintas visų garsiųjų muzikų (kaip muzikų ir kompozitorių) tėvu, o taipgi ir vargonų bei religinės muzikos Everesto viršukalne. Kuprevičiūtė solo smuiku pagrojo ir iš D minor Partitos pilną Chaconne, kurios muzikinis charakteris gana gimininga Passacagliai su baroko muzikos stiliumi, pilnu išbaigtos ornamentikos ir tobulos formos. Interpretatorė stengėsi muzikos genijų Bachą savo smuiku perteikti visame jo didingume ir įrodyti, jog genijaus muzikoje net ir du skirtingi balsai skamba kaip pilnas orkestras. Taigi ir Chaconne virš pagrindinės boso partijos variacijų spalvinga serija interpretatorės rankose pašaukė daugiau kaip 200 metų veikalą vėl gyventi, ir jis praskambėjo naujumu dėl jo nemirštamos idėjos ir iki tobulumo išbaigtos formos. Reikia manyti, kad daugelio smuikininkų svajonė yra išpildyti tokius veikalus, tačiau Kuprevičiūtė jį mums jau išpildė gana savarankiškai ir tikrai net nepasigedome pianino akompanimento, nes polifoninis stilius buvo vykusiai perduotas.

Impresionisto prancūzų kompozitoriaus Maurice Ravel "Čigonų rapsodija" gerokai skyrėsi savitais impresionistiniais bruožais, išryškindama spalvingą instrumentuotę ir naujus techninius reikalavimus. Žinoma, čia buvo instrumentinė fantazija, kurios motyvai pagrįsti čigonų muzika bei šokiais. Ravel dėl savo muzikos tradicijų prisilaikymo ir simetrijos kompozicijose laikomas pirmuoju šalia Debussy. Jo veikalų atlikimas pareikalauja ir meistriškumo ir subtilumo. Smuikininkei sekėsi ir impresionistinis stilius ir technika nesudarė jokios įtampos. Ir modernistai kaip Lucas Foss buvo atlikti su įsijautimu, nors jo muzikoj gausūs disonansai reikalavo puikios muzikinės atminties ir gilaus muzikalumo. Mus nustebino kompozitorė Jayne Latrolais, kuri ką tik parašė Suitą lietuviškom temom. Kad ir ne lietuvė, bet pagrindinių temų charakterio neiškreipė ir pasirodė suprantanti mūsų liaudies dainų lobyną ir jų pakankamai gerą šaltinį pasisemti inspiruojančios kūrybos kaip suitai. Pakartojimui gražiai ir subtiliai buvo išpildytas Fritz Kreisler Caprice Viennoise.

Baigiant reiktų priminti, jog smuikas yra vienas iš pagrindinių simfoninio orkestro instrumentų, turįs plačiausią tonų skalę ir savo mechanine konstrukcija gana paprastas, tik nepaprastas turi būti smuikininkas, kuris tik savo muzikalumu gali išgauti tonų lyrinį ar dramatinį skambėjimą ir klausytojus pagauti ir juos stebinti tono žavingumu ir jo grynumu. Išklausius Elenos Kuprevičiūtės smuiko rečitalį, tenka pripažinti, jog smuikininkė turi gerą techniką ir tikslios interpretatorės talentą. Linkėtina ir toliau gilintis smuiko mene ir jo nuostabiu skambėjimu duoti klausytojams pajusti tikrą kompozitorių gilumą ir jų idėjų nemirštamumą. Koncertą suruošė LŽS Detroito skyrius balandžio 24 d. Lietuvių namuose.

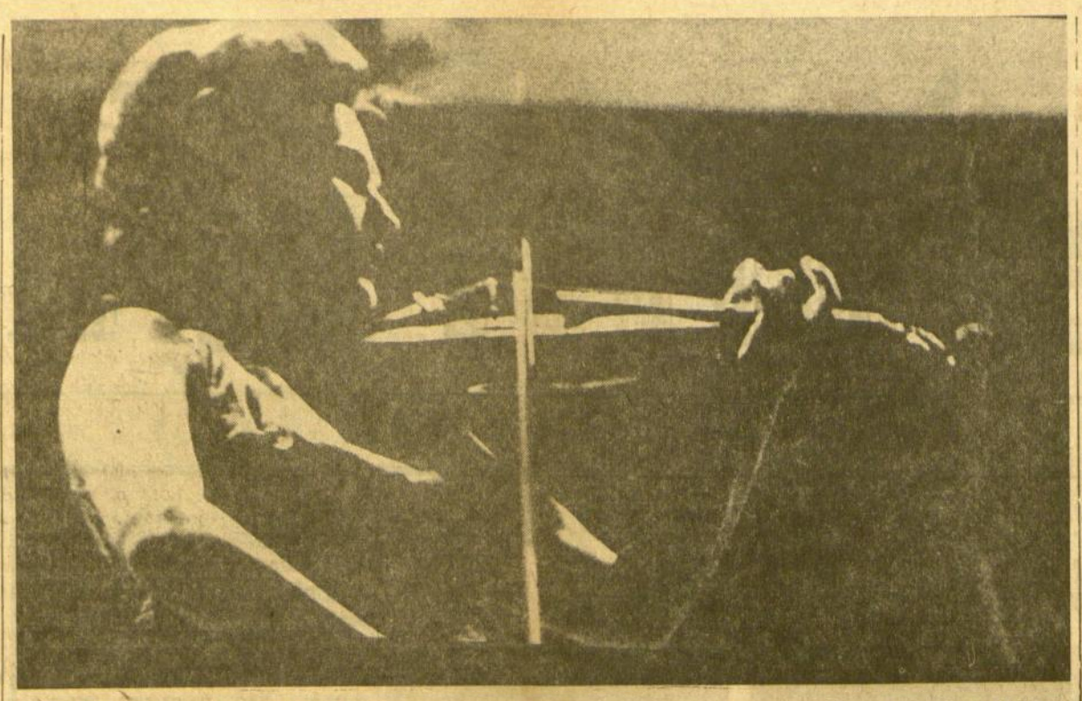

Elena Kuprevičiūtė koncertuoja Detroite — Nuotrauka Jono Gaižučio

Mirė Karl Adam

Prieš velykas, sulaukęs 90 metų amžiaus, Tuebingene mirė žinomasis Vokietijos dogmatinės teologijos ir dogmų istorijos profesorius Karl Adam. Kunigu įšventintas 1900 metais, bagęs aukštuosius mokslus, vėliau pradėjo profesoriauti Vokietijos universitetuose Muenchene, Strasburge ir pagaliau Tuebingene, kur tęsė toliau Tuebingeno teologinės mokyklos tradicijas. Daugelis jo veikalų kaip "Tikėjimas ir mokslas" ar "Katalikybės prigimtis" ir kiti yra išversti į įvairias pasaulio kalbas ir pažįstami taip pat ir Lietuvos dvasiškiai.

Lietuvių rašytojų draugijos literatūros premijos jury komisijos lemiamasis posėdis balandžio 30 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Šiame posėdyje 1965 metų Rašytojų draugijos premija buvo paskirta Antanui Jasmantui už jo eilėraščių rinkinį "Gruodas" ir 1964 metų — Kaziui Almenui už dviejų tomų romaną "Upė į rytus, upė į šiaurę". Kiekvienos premijos dydis — 500 dolerių. Nuotraukoje iš kairės į dešinę sėdi: jury komisijos sekretorius Česlovas Grincevičius, komisijos pirm. Kazys Bradūnas, Lietuvių fondo atstovas dr. Kazys Ambrozaitis, Alfonsas Šešplaukis - Tyruolis ir Povilas Gaučys. Nuotr. K. A.

TAUTOS ISTORIJOS PABIROS

Lietuvių konferencijų banga 1916 m.

Pirmo pasaulinio karo metu, siekiant Lietuvai laisvės, 1916 yra įdomūs tuo, kad tais metais lietuvių tauta pasukta ieškoti kito politinio kelio. Jei iki tų metų bendru lietuvių politiniu siekiu buvo autonomija, tai dabar užsimota didesniam siekiui — Lietuvos nepriklausomybei. Čia ir apžvelgsime tos idėjos gimimą, iškeldami kai kuriuos svarbesnius faktus.

a. **Lietuvių suvažiavimas Petrograde.** — Lietuviais, pabėgusiais į Rusiją, rūpinosi daugelis lietuvių organizacijų, norėdamos išlaikyti juos gyvus ir sveikus Lietuvai. 1916. II. 23-25 įvyko Petrograde visos Rusijos lietuvių šalpos organizacijų suvažiavimas. Dalyvavo arti šimto atstovų.

Iš Centralinio komiteto atstovo pranešimo paaiškėjo, kad iš didžiosios kunigaikštytės Tatjanos komiteto ligi vasario mėn. 1 d. gauta 900,000.00 rublių (1 dol. lygus 2 rb.), iš Pabėgėlių tarybos gauta 1,600,000.00 rb., nemaža aukų iš pačių lietuvių, ypač amerikiečių, rusų visuomenės organizacijų ir pavienių asmenų.

Iš "Maskvos Liet. k-to karės aukoms šelpti" pirm. P. Leono sužinome, kad šiuo momentu Maskvoje buvo apie 15,000 lietuvių pabėgėlių, kurių daugumas reikalavo pašalpos. Jiems įsteigta 155 bendrabučiai, 3 vaikų prieglaudos, 10 pradžios mokyklų, 8 amatų dirbtuvės, ligoninė sužeistiems kariams ir t. t. Maskvos lietuvių komitetas lėšų gavo iš šių šaltinių: aukos iš Maskvos miesto valdybos, iš didž. kunig. Tatjanos komiteto ir iš Centralinio komiteto.

Kun. J. Laukaitis pranešė apie Petrogrado lietuvių komitetą. Petrograde esą apie 20,000 lietuvių pabėgėlių. Šelpiami apie pusė to skaičiaus. Įsteigti 4 bendrabučiai, 8 vaikų prieglaudos, kuriose yra 940 vaikų, 12 pradžios mokyklų, kuriose mokėsi 1150 vaikų. Yra 6 moksleivių prieglaudos, 4 dirbtuvės, 2 valgyklos, ligoninė ir t. t.

P. Matulionis pranešė apie Smolensko lietuvių komitetą. Smolenske esą arti tūkstančio lietuvių, o visoj gubernijoj — arti 2,500. Pro šį miestą pabėgėliai slenka į Rusijos gilumą, tad be vietinių tenka pasirūpinti ir praeiviais.

Dar kalbėjo Odesos, Rygos, Maskvos stud. draugijos "Rūtos", Maskvos Aukšt. m-lų moksleiviams šelpti draugijos, Petrogrado ir Dorpato (Tartu) lietuvių studentų draugijų vardu atstovai. F. Bortkevičienė pranešė apie "Globos" darbus.

Šis suvažiavimas nebuvo politinis, bet jungiąs visus į bendrą darbą už tautos išsilaikymą.

b. **Bendro darbo pradžia Amerikoje.** — Nors Amerikos lietuviai griežtai susigrupavę į pasaulėžiūrines partijas, bet taipgi bandė Lietuvos labui bendrai dirbti. 1916. II. 24—25 JAV lietuvių delegacija buvo nuvykusi į Washingtoną. Įteikė senato komisijai informacijas apie lietuvių tautą. Delegaciją sudarė Susivienijimo lietuvių Amerikoje (dr. J. Šliupas ir Živatkauskas), Sandaros (dr. A. Bacevičius, R. Karuža ir P. S. Vilmantas) ir katalikų (J. S. Vasiliauskas ir dr. Skladauskas) atstovai. Dr. J. Šliupas (visų vardu) išdėstė lietuvių tautinius idealus ir prašė, kad tuos idealus JAV vyriausybė paremtų būsiančiame taikos kongrese.

c. **Pirmoji Berno konferencija.** — 1916 m. pradžioje Šveicarijos lietuviai, matydami palankią karo eigą, nusistatė reikalauti Lietuvai visiškos nepriklausomybės. Tam reikalui aptarti buvo sušaukta Berne lietuvių konferencija 1916. III. 1—5. Dalyvavo 7 asmenys: penki kunigai — J. Žilius, J. Purickis, Viskantas, Daumantas ir A. Steponaitis ir du civiliai — J. Gabrys ir Tumėnas.

Svarbiausias nutarimas: "reikalauti taikos konferencijoje visiškos Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės sugrąžinimo".

Šios konferencijos nutarimai, paskleisti užsienio spaudoje, atkreipė Europos visuomenės dėmesį į Lietuvos klausimą. Ypač šia konferencija susidomėjo rusų atstovybė Berne. Ji labai norėjo sužinoti tos konferencijos dalyvius. Labiausiai buvo nepatenkinti lenkai.

Šveicarijos lietuviai bene bus pirmieji iškėlę viešai visiškos Lietuvos nepriklausomybės reikalavimą.

d. **"Haagos" konferencija.** — 1916. IV. 25—30 įvyko kita lietuvių konferencija Šveicarijoje. Kad nesusigaudytų Rusija, prieš kurią bus nukreipti nutarimai, ir gyvenamo krašto valdžia, kurios prieglobsty tas daroma, prisirengta Olandijos sostinės vardu Haaga. Toje konferencijoje buvo apsvarstyti Lietuvos santykiai su Rusija, išskaičiuotos Lietuvai padarytos skriaudos ir pažymėta, kad "dėl šių priežasčių Lietuva negali kęsti jungo ir nesutiks už jokią kainą jam vėl pasiduoti. Bet ji mato reikalo pabrėžti, jog ji nieku būdu nėnori pakeisti vieno jungo kitu. Lietuva reikalauja grąžinti jai visišką nepriklausomybę".

"Haagos" konferencijos rezoliucijos vėl labai suerzino rusus. Rusijos atstovas Šveicarijoje (kunigaikštis Bibikovas) atsidėjęs teiravosi, kas dalyvavo toje konferencijoje ir grasino dalyviams, kad jų neleisiąs grįžti į Rusiją.

V. Liulevičius

(Bus daugiau)

Ofs. 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—3 ir 6-8 val. vak
Šešt. 13—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
3656 West 63rd Street
Pirm., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v.
Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. 11 iki 4 val. popiet; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą. Vaikyros trečiadieniais uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 v. p. p., 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos. pirmad., ketvirt. 5 — 8 antrad., penkt. 1 — 4
Priiminėja tik susitarus

Ofiso HE 5-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-2 v. p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 v. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir Šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val.: antrad. nuo 2—5 po pietų ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 West 71 Street, telefonas 925-8296
Res. tel. WA 5-3099.
Valandos: 10—12 v. ir 7—8 v. vak. šešt. 10—12 v. ryte.
Kitas ofisas: 4644 South Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2—5 v. popiet kasdien
Sekmadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2825
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė. AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien. 6—8 v. v.
Tik svarbiais atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 3 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS.
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel., PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6—8 val. vak. Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstu ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 2—9 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. vak. Šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą.

GRAFIKOS IR SKULPTŪROS DRAUGYSTĖ

Vaclovo Rato ir Vytauto Raulo darbų paroda

ANTANAS VAIKŠNORAS

Yra didelis malonumas vėl pamatyti Vytautą Raulą po vienerių metų, kuriuos jis praleido New Yorke, dirbdamas V. K. Jonyno meno studijoje.

Regėdamas dabar vėliausias Raulo skulptūras, sakyčiau, kad New Yorke skulptorius savotiškai ūgtelėjo. Žinau, kad, būdamas Clevelande, V. Raulas jautėsi žlungąs, ir džiaugiuosi, kad naujas didmiestis, su daugiau kaip 500 galerijų, pravėrė mūsų skulptoriui plačiai duris į jaudinančios technikos kūrybą lydymo skulptūroje, ypač į abstrakto įvedimą jo vėliausiuose darbuose. Palyginus naujus užmojus su ankstesniaisiais, matome ryškų pasikeitimą: du kūriniai "Dvynukas" ir "Dvynukė" parodo, kaip Raulas tapo labiau šiandieniškesnis. Jis dabar kaip tik gerame kely į tikrai pagaunančius ir dinamiškus darbus. Norėčiau pranašauti, kad ši paroda yra tik pradžia dar didesnių dalykų artimoje Vytauto Raulo ateityje.

Parodoje besižvalgydamas, pa junti, kad ypač mielas yra skulptoriaus humoras, pasireiškiąs mažesniuose skulptūros kūriniuose, pvz. "Ožys" ir "Tuščias pilvas — šviesus protas". Pastarasis mane labai intrigavo savo kūbiniu paprastumu — kone aukštielninkai apversta galva. Akį irgi pagavo reljefo naudojimas keturių kūrinių paviršiuose, ypač "Kelionėje nežinomybėn", kur metalo įspūdis duoda svorio pajutimą. Iš visų Raulo kūrinių, "Moteris su gitara" labiausiai parodo skulptūrinės formos supratimą, pridėjus prie jos dar ir figūros veido būdingą Raului įmantrumą — humoro atspindį. Nežinodamas įvairių lydymo metodų, nelabai ir suvokiu, kaip Raulas lydino pastarąjį kūrinį. Tikiuosi, kad kada nors jis mane šitame reikale apšvies. Gerai suprantu, kodėl skulptorius savo techniką laiko paslaptyje. Tai

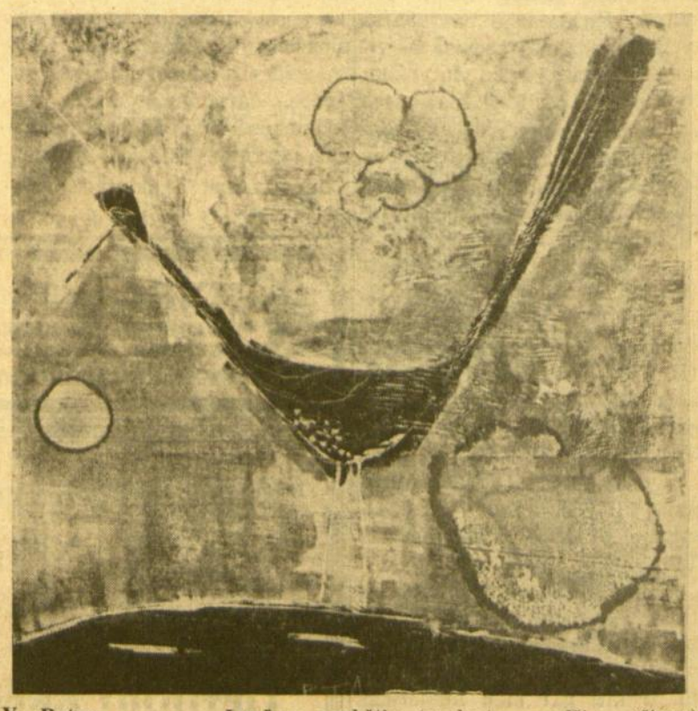

V. Ratas — Lagūnų paukštis (spalvotas medžio raižinys)

yra didelis atsiekimas, kuriuo jis gali didžiuotis.

"Kalinys" irgi man labai patikęs, nors, anot Raulo, šią skulptūrą ypač buvo sunku sulydinti. Du medžio kūriniai "Senis" ir "Viduramžių galva" yra visiškai šių dienų. Juose skulptorius gerai jaučia medžio privalumus ir kokybę. Mažesnis kūrinys — "Juodas Paukštis" turi gerą judesio išraišką, ko trūksta daugelyje kitų šios parodoje eksponatų. "Alvito" — gera, masyvi forma, turinti vertingą reljefą. Vienas parodos įdomiausių kūrinių yra "Pelėda", iškalta iš lavos akmens, patraukianti savo paprastumu ir nuoširdžiu įsijautimu.

Aplamai, Vytauto Raulo skulptūros man patiko, kiekvienas meno mėgėjas būtinai turėtų pamatyti. Dabar dėl Vaclovo Rato grafikos.

*

Nesu plačiau susipažinęs su Vaclovo Rato kūrybinio kelio raida. Jo atsiekimai Australijoje ir Europoje, žinau, jam teikia didoką iškilumą ir respektą. Šioje šių dviejų vyrų parodoje man patiko Rato "Tvarinys", "Fragmentai", "Lagūnų paukštis" ir ypač "Mėlyna šviesa". Bet, kai Ratas įžengia į abstraktumą, aš jaučiuosi prapuolęs, nesuprasdamas, ką jis bando man pasakyti. Daugelyje parodos eksponatų jo technika ne pagal mano skonį, ir daug kur mudu tiesiog nesusikalbam. Tačiau man ypač vis dėlto patiko vienas abstraktaus pobūdžio Rato paveikslas, vaizduojąs buliaus temą. Jis man priminė daug tūkstančių metų senumo urvinį braižymą. Net ir labai maloniai krintanti į akis spalva šitaip bylojo.

Bet kai pamatau dvi figūras, akimis įsistebeilijusias į mane, pagalvoju: kodėl? Nors "Sonata" ne tokia įmantri, jos forminė kokybė akiai patinka. Mažiau vertinu "Ženklą", nes jame kažko trūksta. Gi primityvus braižinys "'Pavasaris'" bent buvo aiškus, ir man todėl labiau patiko, negu daugelis kitų eksponatų.

Simboliai, šių laikų "arkliukas", mano nuomone, yra klaida. Kaipgi atsakyti į klausimą: kaip galima pakabinti apskritimo paveikslą su po juo nubrėžta linija ir ilgesnį laiką tuo džiaugtis? Baiminuosi, kad dailininkui grafikui reikia ko nors daugiau, kai neišbaigta technika virsta šių laikų "priimta mada". Nenoriu visai neigiamai atsiliepti apie Rato darbus, nes jaučiu, kiek daug pastangų čia įdėta. Bet privalau būti taipgi teisingas, kalbėti atvirai. Trumpai sakant, mano, kaip dailininko, nuomonė būtų tokia: Rato darbai patraukia akį, bet daugelyje eksponatų kažko trūksta, ypač tuose, kurie linksta į abstraktumą ir į "simbolinę" formą. "Spalis" ir kiti panašios technikos darbai, kuriuose buvo kiek daugiau piešinio, tekstūros ir formos, man atrodė reikšmingesni.

Rato grafika ir Raulo skulptūrų kombinacija yra sėkminga ir maloni. "Gallery International" vadovybė verta pagyrimo už šią ir kitas parodas. O meno mėgėjai Ratą ir Raulą galerijoje dar gali pamatyti iki gegužės 14 d. Galerijos lankymo valandos sekmadieniais ir savaitės dienomis (išskyrus pirmadienius ir antradienius) nuo 1 val. iki 5 val. 30 m. popiet — 13218 Superior ir Euclid Ave., Clevelande.

V. Raulas — Moteris su muzikos instrumentu (detalė)

Osvaldo Rossler

MIRTINGOJI MOTINA

Vaikui motina yra Dievas, nėr didesnio
ryšio tarp tų dviejų būtybių, kaip tas pats,
jas jungiąs kraujas. Ji dalyvauja
tos meilės raidoje; kūdikis užsimezga
ir vystosi kaip vaisius, auga
pagal vidinę santvarką, tuo tarpu kai dangus
valdoviškai ir gausiai jį apdovanoja.
Kaip jaunuolis įsiveržia į gyvenimą
su šešėliais ir šviesom, sudaužęs urną,
kurioje gyveno, iškelia galvą, žiūri
į padarus ir daiktus, klausia
savo paties būtybę, aplinkos tikrovę,
ir gyvenimas, kaip šiurkščios medžiagos
prisilietimas, pradeda jį žeisti.
Gyvenimas yra liūdnas, buvimas skaudus.
Savimeilė tada jį nugramzdina
į pačias jo kraujo gelmes, susikuria
savąjį pasaulį; šaukiasi regimybių,
griebiasi žodinės kūrybos, ieško
padangėje kabančios širdies aido;
tačiau kitais atvejais virpa išorėje,
lyg kad gatvės žmogiška vilnis
jį vilktų su savim ir jį apvyniotų
vandenimis, žiauria žeme, giliom substancijom.
Glūdįs jame žmogus mėgina susidaryti
nuosavą pasaulį; linksmas, nori sunaikinti
laisvę, kurią priešpastato kiti kūnai.
Kai viską naikiną metai
išvagoja jo veidą raukšlėmis, iškala kaukes,
kuriose slypi mirtis, kai
žemės naktis milžinišku svoriu slegia
jo silpnus pečius, pradeda
jausti nuovargį ir kartu
neišsakomą baimę būti gyvu.
Nori vėl tapti kūdikiu, kūnu,
priklausančiu nuo kito, šaukiasi motinos,
jos atminimas tampa aistra, jos paveikslas —
ugnimi, glamone ištroškusiai širdžiai;
tačiau gyvenimas bėga ne veltui;
motina jau nebe Dievas, užmarštis ir šešėliai
kovoja dėl jos pelenų vainiko.
Sugrįžusi į žemę, pavirsta vien krūvele
kaulų, kur vėjai rauda,
antkapio akmeniu, ola, liūdna duobe
kietoje žmonių žemėje.

Išvertė P. Gaučys

Kaethe Kollwitz (vokietė, 1867-1945) — Rauda

O. Rossler, argentiniečių jaunosios kartos poetas, savo poezijoje skundžiasi, kad gyvenimas jį degina, dusina ir skandina jo sielą. O. R. žino, kad žodis yra tuščias ir reikia jį pripildyti, sudraskant save, prisotinant skausmu. Ligi šiol O. R. išleido šešis poezijos rinkinius. Duodami eilėraščiai paimti iš naujausios jo knygos "Hombre interior" (Vidinis žmogus).

P. G.

Trijų koncertas Chicagoje

BERN. PRAPUOLENIS

Nors jau operos sezonas ir pasibaigė, operos nuotaika mūsuose dar vis prasiveržia į viršų. Taigi balandžio 24 d. Nek. Pr. Marijos seserų kongregacijos Chicagos rėmėjų suruoštame koncerte, Jaunimo centre, visų dėmesys buvo labiau nukreiptas į P. Bičkienę, negu į viešnią pianistę B. Smetonienę. Bičkienei pasisekė šiame koncerte ne tik laimėti naujų gerbėjų ir nenuvilti tų, kurie jos menu jau seniau gėrėjosi, bet kartu ir privertė daug ką pagalvoti, kas dainuos kitų metų "'Gražinoje".

Bičkienė šiandien nėra ta konservatyvioji dainininkė, kurios rečitaliuose girdėjosi populiarios arijos, "mėgiamos" dainos ir viena Puccini lopšinė. Jos balsas taip pat ne visuomet toks gaivus kaip anksčiau, bet su šiuo žingsniu pirmyn į platesnį repertuarą ji laimėjo dargi didesnę savo balso kontrolę. Todėl Debussy ir Ponchielli arijose girdėjome ne žaidimą jausmais, bet išgyvenimus, kuriems solistės balso spalvos, o ypatingai naujas aštrumas davė daugiau tiesos ir tikrumo.

Šalia minėtų arijų ir ištraukos iš Karnavičiaus operos "Gražina", didžiausią įspūdį paliko ispanų kompozitoriaus Obradors dainos. Savo temperamentu ir ritmika jos priklauso autentiškoms ispanų liaudies dainoms. Jos pilnos raliavimo ir (kas panašu visom liaudies dainom) motyvinio vienodumo. Jose solistės balsas, kai reikia, viliojantis, švelnus, kai reikia — beveik čigoniškas žemame diapazone.

P. Bičkienės pasisekimas tačiau ne vienos jos nuopelnais laimėtas. Muz. A. Kučiūnas, Chicagos Lietuvių operos dirigentas ir jos meno vadovas, tikrai jautriai ir tobulai solistei akompanavo. Tai buvo dviejų menininkų kūryba, kurioje abu dalyviai lygūs ir vienas kitą papildantys. Visad jautėsi jo vadovavimas, bet ne vedimas, kuris solistę inspiravo ir suteikė savimi pasitikėjimą.

Pianistė Birutė Smetonienė atlikė Mozarto, Chopino ir Schumanno kūrinius. Jai skambinant, visuomet galėjai nujausti, ko pianistė nori ir kaip ji užtikrintai išstudijavus repertuarą. Deja, nors ir turėdama rafinuotą stilių, dėl technikos ribotumo jai ne visuomet pasisekė atsiekti tai, ko buvo trokštama. Vis dėlto klausytis pianistės be pretenzijų yra kur kas maloniau, negu žiūrėti pretenzingo virtuozo manierų.

Pasauly nėra žmogiškų rankų

Mirusio Riksmas

GYVENIMAS SAPNUOSE

Bet tai ir vėl tas pats košmaras: tikrovės grubi letena dar tebelaiko saujoje stipriai suspaudusi gležnutes smegenis. Iš smegenų, per jas gniuždančius pirštus, per jų garus, teka raudona sunka ir laša ant popieriaus. Lašuose kažkas žvilga. Išdžiūvę lašai virsta žodžiais. Tas popierius su taip parašytu raštu prieš Jus.

Kas aš ir kur aš gyvenu? Pirmiausia, aš, kaip ir milijonai mano brolių ir seserų, ne gyvenu, o esu galva žemyn, sustingęs, paralyžuotas, nepatogioj, keistai išsirangiusio pozoj. Maža to, mes ne po žydru ir aukštu, tokiu mielu dangaus skliautu, o giliai panardinti drumzlinam vandeny, apraizgyti tankiomis ir tvirtomis raudonojo koralo šakomis. Jo letenos skaudžiai spaudžia išplėstais grobuonies pirštais mūsų galvas, smegenys konvulsiškai virpa, tačiau jos greit bus galutinai išsunktos ir prisipildys dvokiančiomis išmatomis, kurias aplink save skleidžia raudonasis koralas. Tada mes, kaip žmonės, būsime mirę ir tapsime neatskiriamomis baisiojo, išbujojusio parazito kūno dalimis.

Pasauly nėra tvirtų, žmogiškų rankų: arba letenos, arba vien kaulai aptraukti oda, — tuo mes įsitikinome, praslinkus dvidešimčiai agonijos metų. Dabar mes jau nebetikim viltim. Ir kai laisvas vėjas, tarsi tyčiodamasis iš mūsų kančių, ošia ten viršuje ir drumsčia jau ir taip drumzliną vandenį, mes užsikemšame ausis — užtenka, užtenka...

Siunčiu Jums visų mūsų milijonų atminimui kasdienines konvulsijas. Pasigrožėkit, pasibaisėkit, prisiminkite ir mus savo sočiame, šviesiame ir laimingame gyvenime. Sapnas menininkas: jis tapo užmerktomis akimis, bet sodriais, išgyventais jausmais.

TAKU PRIE BEDUGNĖS

Po kojomis siauras takelis ant uolos krašto. Iš vienos pusės akmenuotas šlaitas, o iš antros dangus ir apačioj toli žydras vandens paviršius... Bet ten geriau nežiūrėti: galva gali apsvaigti!..

Palinkęs visus svoriu stoju ant kojos nuo šlaito pusės... Einantis už manęs pastebės, kad aš bijau. Bet jei pasvirčiau netyčia, užkliūtų koja ar pūstelėtų stiprus vėjas?! Netekčiau pusiausvyros, ir tada — baigta... Reikia saugotis! Prieky šmėkščioja keliamos kojos: mūsų žygiuoja ištisa vora...

— Toliau neikit! — kažkas šaukia iš viršaus.

Pakeliu galvą — ant skardžio stovi vaikėzas: apsmukusios kelnės, išlindę marškiniai, atloštas kazirkas virš kaktos... Štai kas mums įsakinėja!.. Vaikėzas pasilenkia, paima nuo žemės akmenėlį, smagiai užsimoja ir sviedžia į mus... Tai jau per daug!.. Akmuo neprilekia — krenta ant šlaito, išjudina kitus — nedideli akmenys rieda žemyn pro mūsų kojas... Visa laimė, kad dar nedideli!..

Įžūlusis vaikigalis jau dingo anoj pusėj šlaito... Stovim... Eiti tokiu takeliu apmėtomiems akmenimis — perdaug pavojinga. Mes turime jį nuo ten nuimti... — sakau. — Kas eis su manimi?!.

— Aš tai padarysiu vienas!.. — balsas prieky.

Į šlaitą ten jau kopia jaunuolis — tai jis pasisiūlė.

Aš norėjau eiti dviese, o jis apsiėmė vienas... Tur būt, galvoja, kad dviejų yra per daug tokiam darbui... Truputį pažemino mane prieš kitus... Bet juk jis tai ryžos, pasitikėdamas savim, bendram labui. Et, tai tik smulkmena!.. Ir gerai — man nereikia eiti! O jau buvau pasiruošęs bartis, gąsdinti... Gal būtų tekę net pavaikyt ir apkulti tą neklaužadą... Netoks malonus darbas... Gerai, kad atsirado toks šaunuolis!

Jis kopia į šlaitą įstrižai ir, prieš statydamas koją, išbando tvirtumą, kad neišjudintų akmenų. Atsargiai lipa, tačiau aukštyn kyla greitai. Kad tik staiga neišlįstų tas vaikėzas!.. Bet viršūnėje niekas nejuda... Didesnė kelio pusė įveikta... Atstumas viršuje vis mažėja — lipantis artėja prie tikslo... Jau jo galva tuojau iš čia, iš apačios žiūrint, iškils dangaus fone. Jei dabar vaikėzas pasirodytų, tai mūsiškis dviem šuoliais būtų prie jo, ir anam liktų tik bėgti!... Jau! Jau mūsų žmogus viršuje! Įdomu, ką jis mato?!. Pasiremia ranka į žemą uolos luitą, vikriai šoka per jį — peršoka ir išnyksta. Matyt, ten žemesnė vieta.

Galėjau ir aš eiti...

Laukiam...

Vaikėzas, jį pamatęs, tikriausiai leisis bėgti. Bet, jei bus užkluptas vietoje, tada mūsiškis — jis jaunas ir ūmus — skels jam per žandus, kaip paprastai tokiais atvejais daroma, apsuks, sugriebęs už peties, ir gal smagiai įspirs į pasturgalį... Už įžūlumą!.. Tiek mus sutrukdė!.. Dar lipti teko, kad būtų nugintas toliau...

Vaikėzas jau turėtų būti nudumęs, ir vyrukas galėtų pasirodyti ir duoti ženklą, kad netrukdomi galime tęsti savo žygį, jam budint viršuje... Ko jis ten taip ilgai...

Staiga iš anapus šlaito išlekia aukštyn kažkas didelio ir tamsaus... Daiktas krenta ant šlaito ir ritasi žemyn... Tai didžiulis gabalas mėsos, aplipęs medžiagos skutais... Kojos iki kelių — žemiau nėra — nupiautos... rankos iki alkūnių... galva prie kūno laikosi tik ant kelių plonų sausgyslių!.. O, siaube!.. Juk tai mūsų draugo kūnas!.. Taip sužalotas!.. Jis rieda žemyn į mus... Galva šokinėja nuo akmens ant akmens... tai ji čia pirma kūno, tai atsilieka užpakaly... sausgyslės susisuka... įsitempia — truktelia galvą — galva lekia prie kūno... Baisu!.. Kaip jam turi skaudėti!.. Kūnas jau čia pat... Lūpos pravertos... Jos kruta!.. Kažkoks garsas... Jis sudejavo!.. Taip, aš tikrai girdėjau tylų skausmingą atodūsį... Bet galva jau rieda atitrūkusi. Ji ritasi per takelį priešais mane, pašoka nuo krašto ir krenta į prarają... Iš paskos lekia ir begalvis kūnas...

Kai jis sudejavo, jo galva jau buvo atsiskyrusi nuo kūno!.. Jo akys buvo užmerktos... Jeigu jis staiga būtų jas pravėręs ir pažvelgęs į mane, aš tikrai būčiau atšokęs ir... nugarmėjęs bedugnėn...

Aš pirmas pasisiūliau lipti, tik jis buvo greitesnis... Ir jeigu ne jis, taip būtų ritęsis mano kūnas!.. Kaip baisiai, neįsivaizduojamai baisiai būtų skaudėję!.. Bet dabar jau nieko nebejaučiau... visam laikui... O kaip reikia būti atsargiam kiekviename gyvenimo žingsnyje!..

Kas tai padarė?!. Vaikpalaikis nebūtų įstengęs įveikti tokio jauno stipraus vyro... Na, žinoma, visko pasitaiko... Gal būt, kaip nors iš pasalų paleido akmenį į galvą ir užmušė vietoje... Bet taip baisiai sužaloti!.. Ir dar tokiu trumpu laiku!.. Ne!.. Ten būtinai yra dar kažkas!..

Ant šlaito viršūnės akmenys riogso kaip riogsoję, niekas nejuda — nieko gyvo... O kūnas aukštai išlėkė virš tų akmenų. Jis buvo išmestas su didžiule, nežmoniška jėga...

Ten esama kažko stipraus ir pikto, ir apskretęs įžūlus vaikėzas siunčiamas pasirodyti tyčia einantiems suklaidinti ir pražudyti...

— Bėgam pirmyn!.. — balsas už nugaros ragina.

Kažin ar atsiras daugiau norinčių!.. Bet stovintis priešais mane leidžiasi bėgti... Reiškia, visi priekiniai bėga!.. Aš nebėgsiu... Reikia praleisti užpakalinius!.. Atsistoju ant šlaito... Bėga pro mane vienas, antras, trečias... Esu bailys!.. Tegul būsiu bailys! Prabėga paskutinis... Likau vienas... Reikėjo su visais!.. Tačiau negali būti, kad tie, kurie buvo tokie žiaurūs, leistų jų neklausyti... O visi mūsiškiai bėga, ir nieko... Jei dar gabalėlį kelio prabėgs nekliudomi, leisiuosi juos vytis... Ne! Iš už kalno į juos jau lekia akmenys!.. Laimė, kad aš nebėgau!.. Akmenų ore vis tirščiau! Jau kuris nors tuojau pataikys!.. Štai! Bėgančiam į galvą!.. Žmogus susiriečia ir greit iškelia rankas aukštyn, bet jis jau tiek pasviręs, kad nebeišsilaikęs krenta žemyn... Akmuo lekia pro mane — ir čia atklydo!.. Reikia bėgti atgal!.. Bėgu... Takelis leidžiasi skardžio kraštu... Vandens paviršius jau ne taip toli — žemai nusileidau... Nuokalne bėgti lengva, ir aš dumiu nepaprastai greitai! Viskas aplink lekia - tįsta atgal... Vėjas pučia į veidą, blaško plaukus, švilpia ausyse... Vėjas susidarė bėbėgant... Kai koja paliečia žemę, krūtinėj viskas šoktelia, ir tik spėk kitą koją dėti!.. Kad tik neparpulčiau!.. Reikia stabdytis... Takelis jau visai nestatus, bėgu tik iš įsibėgėjimo... Kur čia pailsėti?!. Tuojau krantas daro vingį — tai įlankėlė. Iš

(Nukelta į 4 psl.)

VERGILIJAUS "ENEIDĖ" LIETUVIŠKUOSE DRABUŽIUOSE

J. TININIS

Pagaliau susilaukėme pilno Vergilijaus "Eneidės" vertimo į lietuvių kalbą. Tai reikšmingas mūsų kultūrinio gyvenimo laimėjimas, kuriuo vėl praturtinamas mūsų dvasinių vertybių lobynas. "Eneidę" išvertė ir atkūrė **Antanas Rukša,** klasikinių kalbų žinovas, kadaise už lotyniškai parašytą savo disertaciją gavęs fil. dr. laipsnį Vienos universitete.

Yra žinomas italų posakis traddutore traditore, atseit, vertėjas — išdavikas. Posakis cituojamas, kalbant apie vertėjo darbo sunkenybes. Tiksliai perduoti verčiamo dalyko mintį, stilių ir dvasią ne dažnam vertėjui pavyksta. O vertimą padaryti geresnį už originalą pasiseka gal tik vienam iš tūkstančių. (Tokią tobulybę, sakoma, pasiekęs Monckrieff su M. Prousto romanu "A la recherche du temps" vertimu į anglų kalbą).

Dabar pažiūrėkime, kaip A. Rukša atliko "Eneidės" vertimą. Apskritai, jo vertimas yra geras, palyginti gana sklandus ir poetiškas. Originalo mintis tiksliai perduota, daug kur net pasiektas sakinio sklandumas ir skambumas. Pvz.:

I 403—404 Sklido nuo deivės plaukų ambrozijos dangiškas kvapas,
Apdaras žemėn švelnus vilnelėm lengvai nupleveno.

VI 659 Šniokščia, mišku virsdama, srovė Eridano.

Originalo tekste skambumui išreikšti vertėjas sumaniai vartoja įvairias stilistines priemones. Ypač jam miela yra aliteracijos figūra:

I 634 Šimtą šiurkščiausiais šeriais pašiurpusiom nugarom kiaulių...

VII 84 Švento šaltinio srovė...

VII 250 Įdelbtu žemėn žvilgiu sustingęs styri Lotynas.

VIII 27 Įmygis globė gilus ir gentį žvėrių...

XII 457 Veda voras. Visi...

XII 742 ...tolumon lekia tekinas Turnas...

Pasitaiko A. Rukšos vertime vietų, kuriose jis sustato žodžius tokia tvarka, kad iš jų išeina chiazmo figūra, nors jos originale ir nėra. Tai nemažas stilistinis vertėjo laimėjimas:

VI 180 Drimba triukšmingai pušis ir ąžuolas kertamas braška...

VII 407 Žlugus Lotyno namam ir kėslui visam pasirikus...

Vertėjui dažnai pasiseka sukurti gana vykusių onomatopėjinių sakinių, išreiškiančių įvairius garsus. Tai matyti kad ir iš tik cituotos eilutės su chiazmo figūra, atseit su kryžmine žodžių tvarka sakiny: "Drimba triukšmingai..." Antras onomatopėjos pavyzdys gali būti šis:

VII 141 Triskart sudunda tada nuo giedro dangaus Visagalis...

Tai vis vertėjo sukurtos stiliaus teigiamybės. Jos rodo ne tik didelį poetinių priemonių pažinimą, bet ir sugebėjimą sumaniai jas pavartoti. Taip pat iš čia pacituotų eilučių galima matyti, kaip sklandžiai vertėjas sukuria toninius hegzametrus, Donelaičio įteisintus mūsų kalboje.

Dabar paieškokime "Eneidės" vertime minusų. Aišku, jų šiek tiek yra. Pasitaiko trumpų frazių ar žodžių, kuriuos reikėtų tiksliau išversti. Štai pavyzdys:

I 310 Stato po skliautais miškų ir uola įdubia jis laivyną...

Vietoje "stato" čia turėjo būti "slepia", nes originalo tekste yra occulit "slepia". Taigi žodžio forma "slepia" čia ne tik tiksliau išreiškia mintį, bet kartu yra ir vaizdingesnė. Toliau:

I 525 Gelbėk laivus, maldaujam tave, nuo bedieviško gaisro...

Dr. Antanas Rukša, "Eneidės" vertėjas lietuvių kalbon.

Epitetas "bedieviškas" čia nedaug ką tepasako. Originalo žodžiai infandi ignes čia išversti "bedieviško gaisru". Geriau būtų tikę būdvardį infandus išversti "baisiu, šiurpiu, siaubingu" ar kaip kitaip. Anglai šią frazę išsivertė horror of flames.

Vertime pasitaiko žodžių, kuriuos reikėtų pakeisti vaizdingesniais ir, reikšmės atžvilgiu, tikslesniais. Štai nivea Paros (III 126) išversta "spidus Paras" (III 129). Praplaukiantiems laivams Paro sala atrodo balta kaip sniegas (=nivea), nes ją dengia baltos marmuro uolos, taigi epitetas "spidus" vargu ar čia tinka. Taip pat VII 634 lentum argentum vertėjui yra "sidabras kalus". Naujadaras "kalus" čia nenusako sidabro minkštumo ar lankstumo savybes, kurį gerai išreiškia lotyniškasis lentus. Toliau, žodį sceptrum A. Rukša išverčia "lazda" (XII 206). Iš tikro, čia geriau tiktų "skeptras", kuris yra karališkos valdžios ženklas. Taip pat žodis dextra vertėjui kartais yra "tiesė" (pvz. XII 739), o geriau ir suprantamiau būtų jį išversti "dešine" arba tiesiog "ranka". Be to, ferrum "geležis, ginklas, durklas" — ten, kur kalbama apie žudymą — dažniausiai verčiamas "geležimi", užuot durklu ar ginklu. Jei lotynų poetams ferrum turi metoniminę reikšmę, tai mums "geležis" tokios reikšmės neturi, nebent iš sakinio prasmės būtų aišku, ką autorius nori tuo žodžiu pasakyti, kaip, sakysim, XII 950: ...krūtinėn ...geležį smeigia. Panašiai ir su pušies žodžiu, kurį lotynų poetai dažnai vartoja laivo ar valties vietoje, vadinasi, metonimiškai. Betgi mūsų poetiniame žodyne toks vartojimas neįprastas.

"Eneidėje" randame daug vertėjo sukurtų naujadarų ir retų žodžių, kurie užtinkami tik žodynuose ar žinomi vien tų, kurie savo sąmonėje nešiojasi labai didelį žodžių turtą, kaip kad A. Rukša. Tie naujadarai ar net archainiai žodžiai ne visada tiksliai išsako lotyniškų žodžių reikšmę. Pvz. žodį curae "rūpesčiai" jis verčia naujadaru "kramtos". Skaitytojui bus nelengva šį žodį suprasti. Tačiau šiaip daugelis naujadarų ar retų žodžių yra visai vietoje. Štai tokių žodžių pavyzdžiai: akstis (I 478), sužnekintas (I 551), tilktis (II 256), sarga (II 334), sviedmuo (II 446), griuvenos (II 636), kalnus (III 76), laimus (III 106), spidus (III 129), garbas (VI 48), maldus (VI 176), rusena (VI 227), roma (VI 600), ulpas (VII 12), uruliai (VII 83), kalus (VII 634), srauna (VIII 77), kalstas (IX 146).

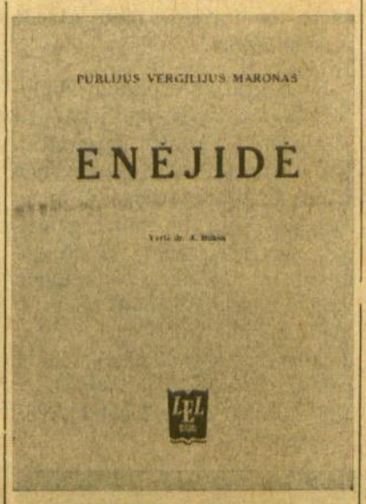

"Eneidės" viršelis

Tokių žodžių gana apstu vertime. Jie rodo A. Rukšos kalbos turtingumą. Iš naujadarų vieni yra visai vykę ir priimtini, o kiti gal kiek abejotinos vertės, kaip štai "kalstas" pylimo (vallum) vietoje (IX 146).

"Eneidėje" A. Rukša vartoja prof. Skardžiaus "Lietuvių kalbos vadovo" rašybą, išskyrus tikrinius vardus, kuriuos rašo pagal savo susidarytą sistemą. Jis rašo: jieškoti, kaikurie, augštas... Ši rašyba, aišku, yra tobulesnė už jablonskinę, bet, deja, ji jau išeina iš apyvartos, ypač Amerikos lietuvių spaudoje. Žinoma, barti vertėją už "skardžiuvinę" rašybą nevertėtų, bet vis dėlto būtų buvę geriau, jeigu jis būtų vartojęs nuo seno įprastą jablonskinę rašybą, kuria šiandien rašomos visos knygos ir žodynai Lietuvoje.

Tikrinius graikų ir lotynų vardus savo vertime jis rašo pagal sistemą, kurioje nėra visiško nuoseklumo, kaip ir pats prisipažįsta "Eneidės" įvade. Daugiausia jis laikosi kilminės rašybos, darydamas mažus nukrypimus. Pvz. Ilionas, Aigiptas, Zefiras, Kiseidė, Helena, Chimaira, bet Dzakintas, orejadė, Tijadė. O vertimo įvade jis rašo: Hesijodas, Enejidė, Ilijadė, Priamas, Dzeusas, heksa-

(Nukelta į 5 psl.)

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS • VARTOJAMŲ TAISYMAS •
GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS
2412 WEST 71st St., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western PRosp. 8-5875
Vedėjas L. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, ORO VĖSINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
6245 SO. WESTERN AVENUE CHICAGO, ILLINOIS TEL.: GR 6 - 7575

MOKAME 4½% už investmentų sątas

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdingai, saugiai ir peiningai jau virš 41 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai, aukštą dividendą. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stiprūs finansiškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidėdami darbais ir finansais, kad galėtų pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicagos Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš $53,500,000.00 turto įstaigą.

JOHN PAKEL, direktorių tarybos ir bendrovės prezidentas

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS

- Insured Family Savings
- College Bonus Savings
- Christmas Club Savings
- Vacation Club Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- All Types of Insurance
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Safety Deposit Boxes
- Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamps Machine Service
- We sell Travelers Checks
- Save-by-mail Kits
- Notary Public Service
- Two Large Free Parking Lots
- Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
- Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:
MONDAY ..... 12:00 P.M. —8:00 P.M
TUESDAY ..... 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY ..... Closed All Day
THURSDAY ..... 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY ..... 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY ..... 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

PASAULY NĖRA ŽMOGIŠKŲ RANKŲ

(Atkelta iš 3 psl.).

vandens kyšo akmenys. Vienas didelis ir plokščias. Jis prie pat kranto ir bus žemiau takelio su žmogaus ūgiu. Būtų gera ant jo pasėdėti!.. Atsargiai nusileisiu. Bet aš vis dar bėgu, o jis jau čia šone žemiau... Ten! Šoku!..

Nuleidžiu kojas nuo akmens. Mano batai ties vandens paviršium. Aš ramiai čia pasėdėsiu... Takelis įkalnin, kuriuo tik ką bėgau, tuščias — manęs niekas nesiveja. O kaip jie ten?!. Ant skardžio niekas nejuda — ten nėra nė vieno žmogaus. Tačiau už to kalno, tolumoje, iškilusi kita nuožulni, žalia atšlaitė. Jos viduriu vingiuoja saugus takelis aukštyn... Jeigu kuriems iš jų pavyko nusileisti nuo tos nelemtos viršūnės, tai jie turėtų netrukus pasirodyti anoje atšlaitėje... Palauksiu ir pasižiūrėsiu...

Sėdžiu... Laikas bėga... Tolumoje nei ant takelio, nei ant žolytės nematyti jokio judančio juodo taškelio. Jau ir lėtai bėgant, buvo galima nusileisti ana skardžio puse ir neskubant užkopti žaliąja atšlaite net iki pačios viršūnės!.. Jie visi žuvo... Vienas aš likau gyvas iš visų ėjusių... Likau todėl, kad neišdrįsau toliau eiti, kai pro mane prasirito tas kruvinas kūnas... vieno iš mūsų... Niekas jo negalėjo taip gerai matyti, kaip aš... Gal todėl jie visi nubėgo, ir tik aš vienas likau stovėti?!. ....

Ką gi aš dabar darysiu?!. Neturiu nei kur, nei ko eiti... Sustingau sėdėti. Aš toks vienas vienas!..

Ką gi daryti?!

Lygus vandens paviršius staiga sujuda — iš vandens pakyla ir atsistoja žmogus... Vanduo jam iki juosmens. Jis nuogas. Tai vyras. Jis žiūri į mane! Bet jo plaukai ilgi, o veidas moteriškas... Gal ji moteris, tik tokia neišsivysčiusia krūtine...

Aplink jau visur pilna šių būtybių: jos ratu apstojo mane. Aš kaip ir jos, stoviu iki pusės vandeny. Visos jų akys žvelgia tiesiai į mane... Gal šie padarai pirmą kartą mato žmogų?!. Man nesmagu... Jų veidai be išraiškos... Nesuprasi, ką jie dabar galvoja... Kad nesumanytų ko blogo!.. Reikia ką nors daryti... Aš turiu kažką pasakyti.

— Priimkit mane į savo tarpą!.. Nedarykit man nieko blogo! Būkit tokie geri!.. — vietomis mano balsas suskambėjo nepaprastai švelniai ir jausmingai... Gerai...

— Kaip mes galime nebūti geri tokiam gražiam berniukui, kaip tu!.. — sako stovintis priešais mane ir maloniai moteriškai šyptelia...

Bet ta šypsena baigiasi tik kažkokiu stačiokišku, bejausmiu prasišiepimu... Ir jis jau nusisukęs kažkur į šoną... Keisti tie vandenų žmonės!..

— Tik kad aš nemoku plaukti!..

O jie taip ilgai gali išbūti pasinėrę!..

— Niekai: išmoksi!.. Svarbu žinoti, kaip reikia plaukti! O paskui tu plaukiosi ištisas dienas nepavargdamas!..

Tai bus smagu!.. Netgi maloniau kaip ant žemės!

Vienas paskui kitą susirinkusieji tyliai pasineria tiesiai žemyn, kur stovėję, ir regimai pritūpdami skirstosi... Taipgi, esu priimtas į vandeninių žmonių bendruomenę!..

Pasilenkęs ant vandens, keliu vieną ranką aukštyn, kitą nuleidžiu žemyn: aukštyn — žemyn, aukštyn — žemyn... Mosuoju ir mosuoju rankomis, o ten šone stovi vandeninis žmogus ir stebi mano judesius — tai mano mokytojas...

Aš noriu išmokti labai gerai plaukti... Vandeniniai nežino kodėl...

Ten toli, toli aukštai ant kalno pro medžių viršūnes baltuoja rūmai... Vieną dieną kai jau gerai mokėsiu plaukti, aš nuplauksiu ten prie ano kranto ir keliausiu į rūmus...

Jiems aš to nesakau... Jie gali nepanorėti manęs išleisti, o tada nebepaspruksiu...

Plaukiam, plaukiam ir plaukiam. Rankos nuvargo. Su manim plaukia du vandeniniai. Jie čia pat prieky — kyšo tik pakaušiai... Jie dabar nemato manęs, ir aš galiu pažvelgti į rūmus...

Ten! Ten! Ten gyvena žmonės!.. Aš greitai vyksiu tenai!.. Kai nei vieno jų nebus šalia manęs!.. Ar jie nepastebėjo mano žvilgsnio?!. Per ilgai užsižiūrėjau!.. Ne! Bet reikia būti atsargiam! Jeigu būtų atsigręžę, būtų galėję mano veide išskaityti slaptą troškimą...

Juodas vanduo, o viršuje tamsiai mėlynas dangus: naktis... Tik ten ant vandens paviršiaus žėri sidabrinė šviesos salelė... Tai mėnulio šviesa... Į ją iš tamsos išneria valtis... Valtyje kažkas sėdi... Atrodo du... Sunku juos įžiūrėti... Tai žmonės!.. Tikriausia įsimylėjėliai...

Kodėl man taip staiga liūdna pasidarė? Vos neverkiu... Kas čia darosi su manimi?!.

Aš noriu pažvelgti į juodu iš arčiau... Plaukiu... Aš taip seniai nemačiau žmonių!..

KELIO BEIEŠKANT

Eglė, pušys... elglė, bukas... Takas sukasi... į žalią veją. O už jos vėl šilas!.. Jau visai nebežinau, kokia kryptimi toliau eiti, kokioje pusėje galėtų būti rūmai!..

Tarp medžių, ties žeme iš lėto slenka lenta. Ji kabo ant virvių. Tai supynės. Jos lėtai siūbuoja. Matyt, jomis tik ką kažkas suposi... Virvės labai ilgos, pririštos aukštai prie storos pušies šakos. Aš įsisupsiu supynėse taip aukštai, kad pro medžių viršūnes pamatysiu rūmus!..

Supuosi... Iškylu vis aukščiau... Girdėti kažkoks skambesys!.. Tartum aukštybėse kažkas dainuotų!.. Nuostabi muzika! Garsai stiprėja, artėja... Tai moterų balsai... Tai fėjos!.. Jos nematomos skraido aplinkui ore!.. Įsivaizduoju, kaip gražiai visa tai atrodo!.. Palaidais, ilgais plaukais, lieknos, grakščios, lengvutės jos sklando žydrynėj, plevena, ir išsivynioja jų permatomi šydai... Gal būt, kuri netgi stovi čia priešais mane supynėse!.. Pasitraukiu atgal, kad būtų jai vietos... Štai! Virš medžių viršūnių iškyla rūmų bokštai ir stogai!.. Dabar tik reikia gerai įsidėmėti, kurioje pusėje!..

(Bus daugiau)

SUNKIAI SPRENDŽIAMA VAIKŲ LITERATŪROS PROBLEMA

Įspūdžiai ir mintys S. Tomarienės pasakas paskaičius

NIJOLĖ JANKUTĖ

"Knyga vaikams, kurią miela į rankas paimti? Ar tikrai? Kaip čia atsitiko? — klausinėjau pati savęs, glostydama "Senolės pasakų" kietus, penkiomis spalvomis švytinčius viršelius. O ant jų — koks malonumas — šokinėja Stančikaitės kiškiai ir pelytės ir, aplink senolę susibūrę, klauso pasakos vaikučiai. Knygelė, kaip saldainis! Kas viduj? Net bijau atversti. Nes būtų baisiai liūdna nusivilti turiniu po tokios patrauklios išorės.

O viduje — kreidinis popierius, didelis šriftas, 14 spalvotų iliustracijų per visą puslapį ir visa eilė dailučių, linksmučių užsklandų — ežukai, pelytės, kregždutės, mergytės.

Ir taip maloniai nustebinta pradedu skaityti.

"Senolės pasakos" turi 14 skyrių, kurių beveik visi perskirti dar į dvi ryškias dalis: a) kasdieniai įvykiai senolės ir jos anūkų mažame pasaulyje ir b) tą kasdienybę paįvairinanti, senolės sekama liaudies pasaka. Pagrindiniai knygelės veikėjai: senolė ir trys anūkėliai. Veiksmo vieta: Lietuvos miestelis; laikas: prieš 30 metų.

Knygutės kompozicija įdomi ir patraukli: pasakojimas vyksta dviem plotmėm: Senolė atvažiuoja iš kaimo į miestelį paviešėti pas dukrą ir anūkus. Ką ji ir jos anūkai čia veikia — tai realistinė knygutės dalis, lyg ryškūs ir spalvingi rėmai senolės pasakoms. O tos pasakos — pagrindinis paveikslas, kurį tačiau kartais nustelbia geriau pavykę rėmai.

Pasaką pasekti senolė "išprovokuojama" logiškai ir natūraliai. Jai pasaka išplaukia ir virtuvėj beverdant, ir su vaikais besišnekant, ir jų žaidimus bestebint. Pvz. anūkai, pasidirbę kojūkus, stypčioja po kiemą, nuvirsta ir vėl bando su tomis lazdomis žengti, o senolė, "...pamačiusi juos susijuokė: 'jūs dabar tikri milžinai. Galėtumėt į milžinų vestuves keliauti'. Vaikai tuojau norėjo sužinoti, kokios buvo tų milžinų vestuvės. Senolė ir papasakojo" (110 psl.).

Senolės pasakos anūkus ne tik sudomina, bet jiems duoda naujų idėjų žaidimams (vaidinimas pagal milžinų pasaką), paskatina mokytis (Aldutės pastangos išmokt skaityti), išmoko liaudies dainelių (51, 94, 125, 166 psl.). O pati senolė — ta įsikūnijusi Aldutės sapno pasaka — riša knygelės dabartį su praeitim ir realybę su stebuklinga senovės liaudies vaizduote.

Visoje knygoje žymu autorės pasisakymas už pozityvųjį vaiką: gamtos draugą, lakios vaizduotės, pilną energijos ir iniciatyvos, sužavėtą mokslu, imlų žinioms, jautrų grožiui. Žinoma, "Senolės pasakų" vaikams augti ir aplinka tobula: nuolatinis gamtos artumas, mažas miestelis, jokių nepageidaujamų įtakų. Bet ne tai čia svarbu.

Svarbu yra, ar tos puošnios ir spalvingos pasakos bus "įkandamos" mūsų vaikams. Ar jie galės jas skaityt ir suprasti? Ar galės taip jų klausytis, kaip knygoje aprašyti Vytukas, Aldutė ir Vandutė? Labai abejoju. Kodėl? Knyga puikiai išleista, spalvingai iliustruota vaikui suprantamais vaizdeliais. Čia nemažai dialogų, nuostabių įvykių, dainelių, eilėraštukų.

Rūta skaito... Nuotrauka R. Kisieliaus

Tai kodėl ji galėtų vaiko nežavėt, nedomint? O todėl, kad autorės kalba mūsų vaikams per žodinga, per turtinga. Liūdna, bet atėjo toks laikas, kad vaikų autorių kalbos turtingumą pradėjom laikyti minusu...

"Senolės pasakos" pilnos vaizdingų žodžių, senoviškų išsireiškimų, įdomių tarmybių, dalyvinės kalbos ir kitų mūsų sunkios gramatikos įmantrybių. Gale knygutės autorė duoda net retųjų žodžių žodynėlį. Bet, deja, iš dešimties mūsų vaikų, septyniems tikrai dar reikės žodynėlio žodynėliui... Gaila tų žodžių, gražių, vaizdingų, nuo "ašakos" iki "žlugto", nuo "čiauškėti" iki "telkšoti", nes jie paliks nesuprasti, nesudominę, neperskaityti.

Ir štai čia iškyla klausimas, nuolatinis, neišrišamas: kokiu žodžiu turime vaikams prabilti? Pilnu ar apkarpytu? Kiek jį apkarpyti, suprastinti, kad lietuviukas, augąs milžiniškoje svetimos kalbos įtakoje, tėvų žodį dar galėtų suprasti? Mūsų žodis pateko užburtan ratan: jo pilno mūsų vaikai nesupranta, o jo nukarpyto ar užteks kalbai išlaikyti?

O kokiu keliu eit vaikų rašytojui? Ar tuo siauruoju, nepatogiuoju, kuriame nebėra vietos dalyviams, padalyviams, nuo sakoms, o tuo labiau žodžiams, kurie reiškia veiksmus ir daiktus, niekada nenaudojamus dabartinio vaiko pasauly? Neturtingas ir nuobodus šitoks kelias. Ne vieną rašytoją jis supančios ir ne vieną mintį apkarpys, tačiau, kada stovime prieš hamletišką dilemą "būti ar nebūti" lietuvių kalbos atžvilgiu, turime pasirinkti kryptį, kuri duos daugiausiai vilties buvimui.

Grįžtant prie "Senolės pasakų", knygutė maloni paimt į rankas kiekvienam vaikui. Bet skaityt? Skaityt — maloni tėtei ir mamai, Lietuvoje praleidusiems vaikystę ir prie savo senolės kojų klausiusiems pasakų apie užburtus dvarus. Tačiau, jei tas tėtė ar ta mama ras laiko ir noro atrinkt lengvesnius pasakojimus ir juos paskaitys vaikams su atitinkamais paaiškinimais, knygutė vaikus sudomins.

Lengviausiai vaikams suprasti bus ne tiek pačios pasakos, kiek senolės ir anūkų smulkioji kasdienybė, kaip pvz. skyreliuose "Mielieji svečiai" (16—23 psl.) su trumpyte, bet tobulai gražia dėdės pasakėle apie kiškio pyragą, "'Lėlių ir vandenų vardai" (24—30 psl.), "Sumainyti darbai" su košės dainele (52—60 psl.), trumpos, su tekstu surištos liaudies dainelės vaikams (33, 51, 94, 125, 166 psl.), šen ten įterpti autorės eilėraštukai, arba vykusiai aprašyti vaikų žaidimai ("pušinėjimas", "TVANAS", 50, 145 psl.).

Sonė Tomarienė, SENOVĖS PASAKOS. Iliustravo Vlada Stančikaitė. Išleido Henrikas Tomaras Chicagoj. Spaudė lietuviai saleziečiai Italijoje 1966 m. Knyga kietai įrišta, spalvotu viršeliu, 8 x 6 inč. formato, 192 psl., kaina $3.50, gaunama "Drauge".

● **Skulptorius G. Jokubonis,** Pirčiupyje pastatyto Kenčiančios Motinos paminklo autorius (prieš kiek laiko lankęsis Amerikoj), pagamino projektą Lenino paminklui, numatomam statyti Maskvoje Lenino šimtmečio sukakties metais. Sako, jo projektas esąs vienas iš geriausių. Visi Kremliaus valdžioje esantieji skulptoriai, ypač iškilesnieji, yra nedviprasmiškai paskatinti atiduoti šią duoklę partijai. (E.)

Vergilijaus "Eneidė" lietuviškuos drabužiuos

(Atkelta iš 4 psl.)

metras, periodas, Hezionė... Su tokia rašyba ne visur galima sutikti. Pirmiausia mums atrodo nepateisinamas "j" rašymas tokiuose žodžiuose kaip oreadė, Eneidė, Iliadė, Hesiodas, nekalbant jau apie galūninę "ė", kurios vietoje iki šiol buvo įprasta vartoti "a". Jei vertėjas rašo "periodas", tai kodėl nerašyti "Hesiodas", užuot rašius "Hesijodas". Antra jeigu jis rašo "Zefiras", tai turėtų rašyti ir "Zakintas" bei "Zeusas". Be to, graikiškuose žodžiuose "s" jis keičia į "z". Todėl Hesionė virsta Hezione, Elisijus — Eliziju... Jei taip, tai kodėl jis rašo Kiseidė arba Hesijodas, kur "s" nebekeičia į "'z". Tai nenuoseklu.

Kartais pasitaiko, kad tie patys vardai vertimo tekste nevienodai rašomi. Štai vėjų vardai I 85 rašomi "notas", "afrikas", I 131 — zefiras, euras, o jau II 417 jie pasirodo išreikšti didžiosiomis raidėmis: Zefiras, Notas. Arba: IX 107 Parkos, I 22 parkos.

"Eneidės" vertime palikta neatitaisytų keliolika klaidų. Tai, be abejo, korektorių kaltė. Pati stambiausia klaida yra viename iš įvado sakinių, būtent: ..."keturi pirmieji heksametrai galėjo būti keičiami spondėjais (p. XXI). Iš tikro, vietoje "heksametrai" turėjo būti "'daktiliai". Kitos klaidos: lazedelė (=lazdelė, p. XVIII); II 202 ped (=per), III 546 is (=ir), IV 167 čie (=čia), IV 548 pimoji (=pirmoji), VI 99 kardas (=skardas), VII 676 iems (=jiems), VIII 366 Eenėja (=Enėjas), IX 751 skruostuos (=skruostus), X 668 kus (=kurs), XI 165 gek (=juk?), XII 947 maniškių (=maniškių).

Vertėjas yra pridėjęs prie "Eneidės" 36 puslapių priedą, kuriame trumpai apžvelgia Vergilijaus gyvenimą bei kūrybą, duoda paaiškinimų, susijusių su "Eneidės" vertimu ir atkūrimu lietuviškai, aptaria antikinių vardų rašymą. Be šio įvado "Eneidės" skaitytojas būtų pasimetęs. Tai labai girtinas dalykas, kad vertėjas tokį įvadą parašė. "Eeneidės" gale yra pridėtas vardų ir daiktų apibūdinimas (295—296). Tai irgi labai naudingas priedas, kuris palengvins suprasti tekste vartotų graikiškų ir lotyniškų vardų reikšmę.

Aukščiau išvardytos smulkios neigiamybės nedaug tesumažina vertimo vertę. Šiaip ar taip, vertėjas atliko labai naudingą darbą. Perskaičius poetiškai išverstą "Eneidę", nebesinori imti į rankas Ralio verstų Homero poemų, kurių hegzametras, palyginti, dar gana grubiai perkeltas į lietuvių kalbą. Linkėtina, kad Rukša ateity panašia išverstų ir "Iliadę" su "Odisėja".

—

Publijus Vergilijus Maronas ENEJIDĖ. Vertė ir pagal originalą hegzametrais lietuviškai atkūrė, parašė įvadą ir sudarė žodynėlį **dr. Antanas Rukša.** Tiražas 500 egz. Lietuvių Enciklopedijos leidykla, Bostonas, 1966. Leidėjas Juozas Kapočius. Knyga 300 psl., 8 x 5¾ inč. formato, kaina $5.00, gaunama "Drauge".

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMĖNIENĖ

APIE TOLERANCIJĄ IR VILTĮ

"A Patch of Blue" filmas yra puikus pavyzdys (lyg savu laiku "David and Liza"), kaip nedidelio biudžeto, bet aukštos kokybės pastatymas gali konkuruoti su milijoniniais filmais.

Režisierius Guy Green parašė tekstą, vadovaudamasis Elizabeth Kata romanu "Be Ready With Bells and Drums". Tai jaudinanti drama apie aklą mergaitę ir jos draugystę su negru.

Aštuoniolikmetės Elizabeth Hartman debiutas šiame filme taip akinantis, kad ji buvo nominuota akademijos premijai. Ji vaidina mergaitę, kuri pažįsta tik biaurumą, nusivylimą bei brutalumą savo tamsiame pasaulyje. Uždaryta šlykščiame bute San Francisco mieste, ji turi pakęsti muštynes ir paniekinimą iš laisvo elgesio motinos bei alkoholiko senelio.

Vieną dieną ji įtikina senelį, kad šis išvestų ją parkan, kur ji sutinka negrą (Sidney Poitier) kultivuotą, jauną vyruką. Jis parodo mergaitei tikrą draugiškumą, pirmą kartą jos pajustą, anksčiau niekad nepažintą.

Po kelių idiliškų susitikimų, kuriuose jis pamoko mergaitę, kaip reikia pereiti per gatvę, paskambinti telefonu ir pan., akloji Selina pamilsta jį.

Filme yra mažų klaidelių (gerieji negrai, blogieji baltieji), tačiau pasakojimas yra labai įtikinantis. Žiūrovas filman taip įtraukiamas, kad visai pamirštama, kokios spalvos yra abu herojai.

Juoduko švelnus susidomėjimas, kaip reikėtų padėti kitam tamsos pasaulyje, kaip teikti pagalbą, kurios mergaitė negavo namie, parodo vieno asmens kitam humaniškumą, kurio beveik nebėra šiandieniniame pasaulyje.

Poitier šiame filme parodo tikrai išskirtiną vaidybą, kuria jis užsiangažavo filme "Lilies of the Field". Savo paprastumu, žvilgsniu, nustebimu jis pademonstruoja didelio disciplinuotumo vaidybą.

Apsčiai filme vaidybinio meno parodo ir kiti antraeiliai veikėjai: Shelley Winters, laimėjusi Oscarą už gerą perdavimą biaurios motinos charakterio, Wallace Ford — senelio, Ivan Dixon — Portier brolio gydytojo ir Elizabeth Fraser — motinos draugės, panašios gatvės moters.

Namų situacija taip žiauri, dialogas — grubus ir perdaug atviras, kad žiūrėtinas tik suaugusiems.

Filmo antraštė kilo iš mergaitės dangaus skliautelio prisiminimo prieš jai apakant nuo motinos rankos — paleisto butelio per namines motinos - tėvo peštynes.

Filmo pagrindinė tema yra tolerancija, tačiau prasikiša ir kita šalutinė tema — viltis.

● **"Tautinė forma socialistiniam turiniui" ugdyti Lietuvoj leidžiama tik trims tautybėms,** — lietuviams, rusams ir lenkams. Nors į kolonistines įmones atkeldintų darbininkų bei specialistų yra kelių dešimčių tautybių, jiems nėra jų kalba ne tik mokyklų, bet nei laikraščių, nei knygų. Nei senieji Vilniaus apylinkių gyventojai, kai kurie laikę save gudais, nebemato nieko gudiška, kaip ir Gudijai priskirtose srityse gyvenantieji lietuviai nemato nieko lietuviška. Palyginti su Lietuvos (ar Lenkijos) laikais, ypač didelis skirtumas šia prasme žydams. Ne tik nėra žydų dėstomąja kalba mokyklų, nėra žydiško laikraščio, bet ir visos žydų kalba knygos prieš 10 metų buvo išimtos iš visų bibliotekų, kiek jų ten dar buvo likę. Tačiau žydai, nors jų Lietuvoj dabar tėra apie 25—30 tūkstančių, ir dabar sugeba įsitaisyti geresnėse pozicijose. Pastebima, kad jie mažiausia vengia mišrių šeimų kūrimo.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmadieniais 7 val. vak.

VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEmlock 4-2418
7159 South Maplewood Avenue,
Chicago, Illinois 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
3 skyriai Chicagoje:
2608 W. 69 St. Tel. WA 5-2787
2501 W. 69 St. Tel. WA 5-2737
3212 S. Halsted. Tel. CA 5-1864
Lietuvių bendrovė, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicagos į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas geriausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.
E. ir V. Žukauskai.

VALOME, IŠTEPAME IR SUREGULIUOJAME SIUVAMAS MAŠINAS $3.50.
Turime dalis visų firmų ir modelių mašinoms, Bernina Siuvimo centre—vartotos ir naujos mašinos. Singer, New Home, White, Kenmore, Necchi, Elna, Pfaff ir kt.
B & B SEWING MACHINE CO.,
4214 Archer Ave., tel. 927-0044

VACUUM CLEANERS — DULKIŲ SIURBLIAI
Išvalomi, ištepami ir sureguliuojami. Nauji vamzdžiai įdedami visų firmų dulkių siurbliams. Taip pat turime dalis visų firmų bei modelių, naujiems ir atremontuotiems, siurbliams. Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kiti.
B & B SEWING MACHINE CO.,
4214 Archer Ave., tel. 927-0044

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

REAL ESTATE — INCOME TAX
DRAUDIMO IR KT. REIKALAIS
A. & L. INSURANCE AGENCY AND REALTY
A. LAURAITIS
4645 S. Ashland Ave., LA 3-8775
(Currency Exchange patalpose)
Sąžiningas Patarnavimas

MOVING
Apdraustas perkraustymas
Įvairių atstumų
A. VILIMAS
3415 So. Lituanica Avenue
Tel. FRontier 6-1882

Taupykite
MIDLAND SAVINGS
MES MOKAME 4½% ANT VISŲ SĄSKAITŲ
Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.
Kiekviena sąskaita ligi $10.000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje
INSURED
August Saldukas, Prezidentas
4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59h St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

4½%
current dividend
INSURED
Paskolos duodamos ilgam laikui, mėnesiniais išsimokėjimais
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
MAY — GEGUŽĖS 5, 6, 7 D. D.

BISQUIT THREE STAR COGNAC	Fifth	$5.29
ITALIAN SWISS COLONY, CALIFORNIA BRANDY	Fifth	$2.98
STOCK 10 YEAR OLD V.S.O.P. IMPORTED BRANDY	Fifth	$3.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	$4.89
RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED Dry or Sweet	30 oz. Bottle	$1.29
RIEMERSCHMID IMPORTED GERMAN CHERRY LIQUEUR	Fifth	$4.98
SCHWARTZ KATZ 1963 VINTAGE or NIERSTEINER 1961 VINTAGE	Fifth	$1.29
POLISH IMPORTED HONEY WINE	Fifth	$1.69
MICHELOB BEER Case of 24—12 oz. Throw away bottles	Case	$5.49
SCHLITZ BEER 6—Pak 12 oz. Cans.	6—Pak	.98c

Kultūrinė Kronika

Lituanistika vasaros metu Fordhamo universitete

Šie metai yra Jaunimo metai. Šių metų jaunimo šūkis: "Mūsų jėgos, mūsų žinios laisvai Lietuvai Tėvynė.". Geriausiai pasitarnausime tėvynei, pagilinę savo gimtąją kalbą. Fordhamo universitetas yra pasiruošęs padėti lietuviškajam jaunimui. Šią vasarą Fordhamo universitete skelbiama šešių savaičių lituanistikos programa (nuo liepos pradžios iki rugpjūčio 14 d.). Studentams už lietuvių kalbą duodami 4 kreditai, kuriuos galima perkelti ir į kitus universitetus. Priimami ir laisvi klausytojai. Lietuvių kalbos numatytos dvi klasės: pradedantiems ir pažengusiems. Paskaitos bus kiekvieną dieną (nuo pirmadienio iki penktadienio). Paskaitų laikas priklausys nuo studentų pageidavimo. Užsiregistruoti reikia iš anksto iki birželio 1 d. (laišku), pažymint, kokioje grupėje norėtumėt dalyvauti (pradedantiems ar pažengusiems). Reikia kartu pridėti ir $25 čekį (Fordhamui universitetui). Pinigai bus įskaityti į mokestį už mokslą. Smulkesnės informacijos kataloge. Kreiptis šiuo adresu: Box AA, Fordham University, Bronx N. Y. 10458.

Amerikietis apie Myk. Vaitkaus knygą "The Deluge"

St. Petersburge, Fla., leidžiamo laikraščio "The St. Petersburgs Times" gerai redaguojamas ir puošnus priedas "Sunday" atspausdino Myk. Vaitkaus knygos "The Deluge" platoką recenziją, kurioje recenzentas Stan Windhorn pastebi, kad biblinė tema yra sena, tačiau ir amžinai nauja. Kritikas, priminęs, kad autorius yra Lietuvoj gimęs, išmokslintas kunigas, veda paralelę su legendomis, kurias apie tokį potvynį pasakoja Amerikos indėnai. Recenzentas pažymi, kad Vaitkaus knyga yra skaitoma ligi galo ir yra intriguojanti, o autorius kūriny anų dienų istorijos siūlą audžia švelniai ir jautriai, lyg tai vyktų šiomis dienomis. Knygą išleido Manyland Books leidykla, gaunama "Drauge". Kaina 3.95 dol.

Vertinama B. Markaičio, SJ, premjera

Balandžio 27 d. Tampoje, Floridoje, pirmą kartą atliktą kompozitoriaus Bruno Markaičio, SJ, naują veikalą "Koncertą pianui ir pučiamiesiems" labai palankiai įvertino ir amerikiečių spauda. Laikraštyje "The Tampa Tribune" balandžio 28 d. rašoma, kad trijų dalių naujasis kūrinys buvo šviesiai kibirkščiuojantis, klausytoją intriguojantis, vietomis dramatiškas, bet kartais užgriebiąs ir lengvą humorą. Įdomu ir tai, kad veikalo temai paimta pastarasis Jėzuitų ordino suvažiavimas. Laikrašty cituojama ir kompozitoriaus žodžiai, kuriais sakoma, jog, girdint suvažiavime delegatus kalbant įvairiomis kalbomis, kilo idėja visa tai išreikšti muzikoje.

Ir ukrainiečio rašytojo laukia teismas

Šiomis dienomis suimta Ukrainoje rašytojas Ivan Svetlichny, kaltinant jį pasiuntimu į užsienį prieš trejus metus mirusio ukrainiečių poeto V. Simonenko antisovietinių kūrinių. Ivan Svetlichny yra literatūros kritikas ir rašytojas, bet nepriklauso oficialiai Ukrainos rašytojų sąjungai. Dabar ir jo laukia panašaus proceso kaip Siniavskio ir Danielo.

Petraičio sukaktinės parodos

Dailininko Teofilio Petraičio sukaktuvinė paroda š. m. gegužės 7 ir 8 dienomis įvyksta Brooklyne, Angelų Karalienės parapijos salėje. Ta pati paroda Eizabethe, N. J., įvyksta kitą savaitgalį, gegužės 14 ir 15 d. Liberty Hall; paroda atidaryta nuo 12 iki 7 v. v.

Dailininkui Teofiliui Petraičiui, gimusiam 1896 m. Adomiškių km. netoli Marijampolės, šiemet sukanka 70 metų. Dailininkas buvo Lietuvos kariuomenės savanoris, 1925 m. baigęs Meno mokyklą Kaune, po to 1927, 1930 ir 1931 m. vasaromis studijavęs tapybą Čekoslovakijoje. 1925—44 dėstė paišybą Šiaulių mergaičių gimnazijoje, daugelio Lietuvoje rengtų dailės parodų dalyvis, taip pat dalyvavo 1946 m. Tuebingene, 1949 m. New Yorke įvykusiose lietuvių dailės parodose. Dailininkas naudoja aliejinę tapybą ir akvarelę. Sukaktinėje parodoje bus išstatyti akvareliniai darbai. Nuo 1949 m. T. Petraitis gyvena Elizabeth, N. J.

Dailininkas Petras Lukas atvyksta į JAV

Lietuvis dailininkas **Petras Lukas** tęsia savo odisėją per kelis kontinentus. Po tremties dienų, praleistų Šveicarijoje, jis

Dailininkas - skulptorius Petras Lukas prie jo darbo antkapio Venezuelos lietuviui Vladui Armalui.

buvo pastoviau įsikūręs Venezueloje, kur vertėsi laisva dailininko praktika ir profesoriavo Meridos universitete (University of the Andes), eidamas piešimo departamento vedėjo pareigas.

Kaip stipendininkas, iš ten jis vyksta į Indiją ir ten studijuoja indų senovės dailę, laimėdamas premijas už savo paveikslus (Rab. Tagores portretas, premijuotas to universiteto, paliko universiteto muziejui). Sugrįžęs per Italiją į Venecuelą, Lukas išsirengė dabar į Šiaurinę Ameriką.

Birželio 5 d. jis atplaukia laivu į Los Angeles. Su savimi vežasi nemažai savo darbų. Įdomiausias jo eksponatas yra lietuviškos kanklės. Dar laisvoje Lietuvoje jo išdirbiniai — kanklės atkreipė tautodailės žinovų dėmesį, jų tarpe ir dail. A. Žmuidzinavičiaus, kuris pripažino Luko darbo kankles "lietuviškiausiomis kanklėmis".

Šveicarijos kalnai, Venezuelos džiunglės, Indijos ekzotika, Himalajų papėdė, Raudonosios jūros peizažas, Italijos romantika... tai Luko meninės odisėjos punktai. O dabar ir Šiaurės Amerika.

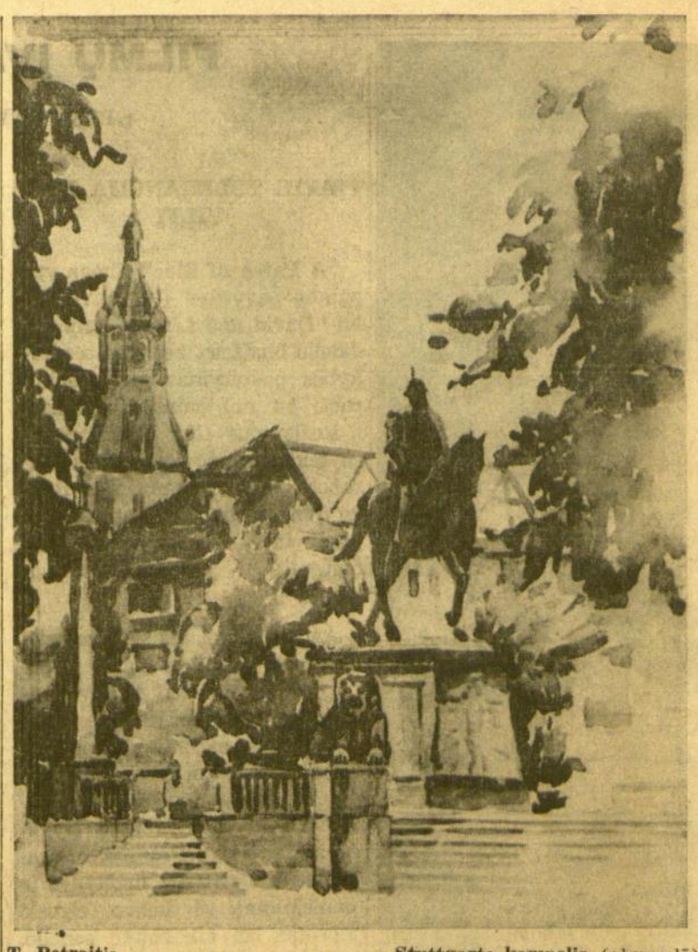

T. Petraitis — **Stuttgarto kampelis** (akvarelė)

Popiežiaus padovanotas Roualt paveikslas didžiojoje Jungtinių Tautų salėje

Popiežiaus Pauliaus VI-ojo Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui U Thant'ui padovanotas Georges Roualt paveikslas, vaizduojantis Kristų ant kryžiaus, šiomis dienomis patalpintas Jungtinių Tautų pagrindinio įėjimo didžiojoje salėje priešais garsųjį Marc Chagallo vitražą.

Tarptautinė religinių filmų savaitė

Valladolid mieste, Ispanijoj, baigėsi XI-ji tarptautinė religinių filmų savaitė, kurioje pirmąją premiją laimėjo Ingmar Bergman švedų filma "Pirmoji Komunija". Kitos premijos teko amerikiečių gamintom filmom. Iš viso šioje savaitėje dalyvavo daugiau kaip dešimt įvairių Europos ir užjūrio kraštų.

● **Brooklyne leidžiamas plačiai skaitomas katalikų savaitraštis "The Tablet"** balandžio 21 d. numeryje labai gražiai parecenzavo Manyland Books leidyklos išleistą dr. J. Savojo knygą **"THE WAR AGAINST GOD IN LITHUANIA"**.

Lietuviai mokslininkai ir studentai sovietinėje statistikoje

Oficialioj rusų statistikoj šešios rusų valdžioj esančios tautybės yra maždaug vienodo didumo. 1959 metų surašymo duomenimis, trys Kaukazo tautos kiek didesnės už lietuvių, būtent: azarbaidžaniečių buvo 2.9 mil., armėnų — 2.8, gruzinų — 2.7 milijonai. Lietuvių tada buvo suskaityta 2.3 mil. Beveik tiek pat ir žydų (visam plote) — irgi beveik 2.3 mil. Moldavų — 2.2 mil.

Bet studentų, specialinių mokyklų moksleivių ir mokslininkų skaičium tik moldavai žymiai atsilieka nuo lietuvių, o žydai, kurių beveik tiek pat, kiek lietuvių, toli pralenkia visus.

Prieš dvejus metus aukštųjų mokyklų studentų skaičium lietuviai tarp šešių tautybių buvo tik penktoj vietoj: žydų studentų buvo 83 tūkstančiai, gruzinų 62, armėnų 49, azarbaidžaniečių 43, lietuvių 36 ir moldavų tik 18 tūkstančių.

Specialybių besimokančiųjų skaičium lietuviai buvo antroj vietoj: žydų — 51 tūkstantis, lietuvių — 43, armėnų ir azarbaidžaniečių po 33, gruzinų — 28 ir moldavų 14 tūkstančių.

Mokslininkų (įskaitant aukštųjų mokyklų dėstytojus) skaičium lietuviai tarp tų šešių tautybių irgi turėjo penktą vietą, o žydai jų tarpe ne tik pirmieji, bet ir tų pozicijų turėjo daugiau, negu visos kitos tokios paties dydžio tautybės drauge sudėjus. Būtent, žydų mokslininkų tais metais visame rusų valstybės plote buvo 48 tūkstančiai (plg. su 37 milijonais ukrainėčių, turėjusių 59 tūkstančius mokslininkų), o armėnų mokslininkų suskaičiuota 12 tūkstančių, gruzinų 11.7 tūkst., azarbaidžaniečių 7.2 tūkst., lietuvių 4.7 tūkst. ir moldavų tik 1 tūkstantis. (E.)

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

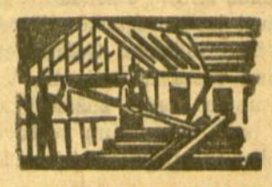

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginiai 7-7258-59

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIDOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS
STEIN TEXTILE CO.
urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".
PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, ANGLIŠKŲ MERŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS
THE Paul STUDIO
home of MODERN photography

Gowns by Martha
PORTRAITS ● CANDIDS
3213 South Morgan St. YA 7-5858

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera
PIETŪS
$1.65 & $2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.
Rezervacijoms skambinkite — 436 - 4622.
Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

4½%
Visų rūšių taupmenoms 4 kartus metuose

Taupmenos įdėtos iki 15 dienos mėnesio, pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.
Paskolos namams įsigyti ar taisyti
TURTAS VIRŠ $100,000,000.00
REZERVAI VIRŠ $9,500,000.00
Bendrovė iš seno vedama tėvo ir sūnaus
JUSTIN MACKIEWICH, Direktorių Tarybos Pirmininkas
JUSTIN MACKIEWICH, Jr., Prezidentas
VALANDOS:
Pirmadieniais 9 iki 8 v. vak.
Antradieniais 9 iki 4 v. vak.
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak.
Penktadieniais 9 iki 4 v. vak.
Šeštadieniais — 9 iki 12 val.
STANDARD FEDERAL
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — VIrginia 7-1141

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PR 6-8998

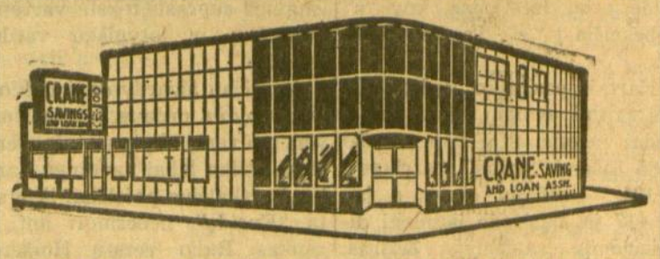

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4½% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. .....9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD ir KETV. .....9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. ....Trečiad. uždaryta

Popiežiaus žodis mokslininkams

Popiežius Paulius VI-sis balandžio 23 d. susitiko su Popiežiškosios mokslų akademijos moksliininkais, susirinkusiais Romoje molekuliarinių jėgų studijų savaitei. Ta proga Šventasis Tėvas prancūzų kalba tarė žodį apie Bažnyčios santykius su mokslo pasauliu. Priminęs Visuotinojo Bažnyčios susirinkimo žvilgsnį į šiolaikinės kultūros vystymąsi, išreikštą Pastoracinėje konstitucijoje "De Ecclesia", Popiežius nurodė, kaip labai Bažnyčia vertina mokslinio tyrinėjimo darbą ir kokias stato tam reikalas bei sąlygas. Bažnyčia turi teisę ir mokslininkams kalbėti apie Dievo sukurtos visatos misiją — pabrėžė Paulius VI-sis. — Nors mokslas yra laisvas savo viešpatijoje, tačiau jis tarnauja žmogui — visų kūrinių karaliui. Jei mokslas atsisakytų tarnauti žmogui ir nesiektų žmonijos gerovės ir pažangos, jis taptų nevaisingas, nenaudingas, net kenksmingas...

Pritaikomasis mokslas, — toliau kalbėjo Šventasis Tėvas, — negali atsisakyti ir moralės. Jo tarnyba turi būti pozityvi, ji turi nešti šviesą pasauliui, kad jis pamatytų tiesos šviesą ir taptų tobulesnis, mokytesnis, geresnis... Savo kalbą Popiežius baigė, ragindamas mokslininkus skaityti ne vien tik didingąją gamtos knygą, bet ir tą mažąją — Šv. Rašto knygą, kuri perteikia žmonėms Dievo mintis apie pasaulį ir duoda galutinį atsakymą į visus klausimus, kurio nepajėgia duoti mokslas...

Kaip žinoma, Popiežiškoji mokslų akademija šiemet švenčia savo įkūrimo trisdešimtąjį metinės. Ją įkūrė popiežius Pijus XI-sis 1936 metais, norėdamas pagerbti tikrąjį mokslą ir užtikrinti pilną laisvę jo tyrimams, be kurios negali būti tikrosios pažangos. Dabartiniu metu Akademijai priklauso septynios dešimtys narių, įvairių tikėjimų, tautybių ir rasių. Norint pagerbti labiausiai nusipelniusius mokslininkus, popiežius Jonas XXIII-sis 1961 metais įsteigė specialų aukso medalį Pijaus XI-jo vardo. Šiemet šitas atžymėjimas Pauliaus VI-jo buvo suteiktas JAV profesoriui Alan Rex Sandage už jo nuopelnus astronomijos srityje.

NAUJAS ATOMAS "MUONIUM"

PAULIUS ŽIČKUS

Iki atominiai tyrimai bus baigti, iki patys atomai ir jų dalelės bei subdalelės bus galutinai ištirti ir nebeturės jokių paslapčių, praeis dar daug laiko. Šių tyrimų dėka visai neseniai surastas naujas atomas, kuris pavadintas **muonium.** Muonium tikrumoje buvo surastas 1936 metais. Bet per klaidą buvo pavadintas tik atomine dalele, vadinama meson, kuri duoda stiprią branduolinę jėgą.

Fizikos mokslininkai: V. W. Hughes, D. W. McColm, K. Ziock, R. Prepost, J. M. Bailey, W. E. Leland, M. Erckhouse ir eilė kitų iš įvairių universitetų, darydami atominius tyrimus Nevis laboratorijoj Columbia universitete su akceleratorium (sinkrotronu) surado, kad muonium tai yra naujas atomas. Šis naujas muonium atomas nėra paprastas. Jo gyvenimo ilgis (life time) yra tik 2.2 mikrosekundės (mikrosekundė yra milijoninė dalelė sekundės). Muonium yra taip pat ir nepastovus atomas. Jo nepastovumas reiškiasi tuo, kad jis pavirsta į pozitroną ir du neutronus. Pozitronai šios interakcijos metu įgauna net 52 milijonų elektronvoltų energijos. Šis atomas susiformuoja, susiduriant pozityviam muon ir chemiškai veikiamam argon (A) atomui, kur muon pagauna elektroną iš argon atomo. Tyrimų ir reakcijų metu šis naujas atomas yra "gyvas" ir įdomus.

Prieš maždaug šešerius metus mokslininkas Vernon W. Hughes, darydamas atomo tyrimus pastebėjo tą naują atomą. Šis naujas atomas turi tik dvi elementarines daleles: pozityvų muon (m^+) ir elektroną (e^-). Muonium atomas panašus į vandenilio atomą, kuris susideda irgi iš dviejų pagrindinių dalių: protono (p^+) ir elektrono. Muonium galima būtų pavadinti vandenilio izotopu. Abejuose atomuose branduolys yra pozityvus ir sunkus, apsuptas negatyvaus elektrono. Muon ir protono masė atitinkamai lyginama vienas prie 207 ir iki 1836. Muonium atomas turi panašumo ir į pozitrono atomą, kuris buvo surastas Massachusetts Technologijos instituto mokslininkų maždaug prieš dešimtį metų. Pozitrono atomas irgi susideda iš elektrono (e^+) ir pozitrono. Pagrindinis skirtumas tarp tų dviejų atomų: pozityvus muon yra daugiau masyvus, negu elektronas, kai tuo tarpu pozitrono masė yra lygi elektrono masei. Pozitrono atome pozitronas ir elektronas turi gimininingų subatominių dalelių ir antidalelių, kurios gali naikinti viena kitą ir pagaminti elektromagnetinę radiaciją gamma spindulių formoje. Muonium atome elektronas ir pozityvus muon neturi gimininingų dalelių ir antidalelių ir negali panaikinti vienas kito.

Muonium veikia į vienas kitą (interacts) kaip sunkūs elektronai. Šio atomo tyrimas paprastas, nes turi tik dvi daleles. Jis santykiauja į visą elektromagnetinį veikimą. Tai tikrai vandenilio izotopo savumai. Atomų tyrimui šis naujas atomas yra labai charakteringas.

PRATĘSTAS VATIKANO II JUBILIEJUS

Iš Vatikano pranešta, kad popiežiaus Pauliaus VI paskelbtas jubiliejus, minint Vatikano II susirinkimo užbaigimą, kuris turėjo baigtis su sekminėmis, geg. 29 d., buvo pratęstas dar šešiems mėnesiams ir dabar baigsis gruodžio 8 d.

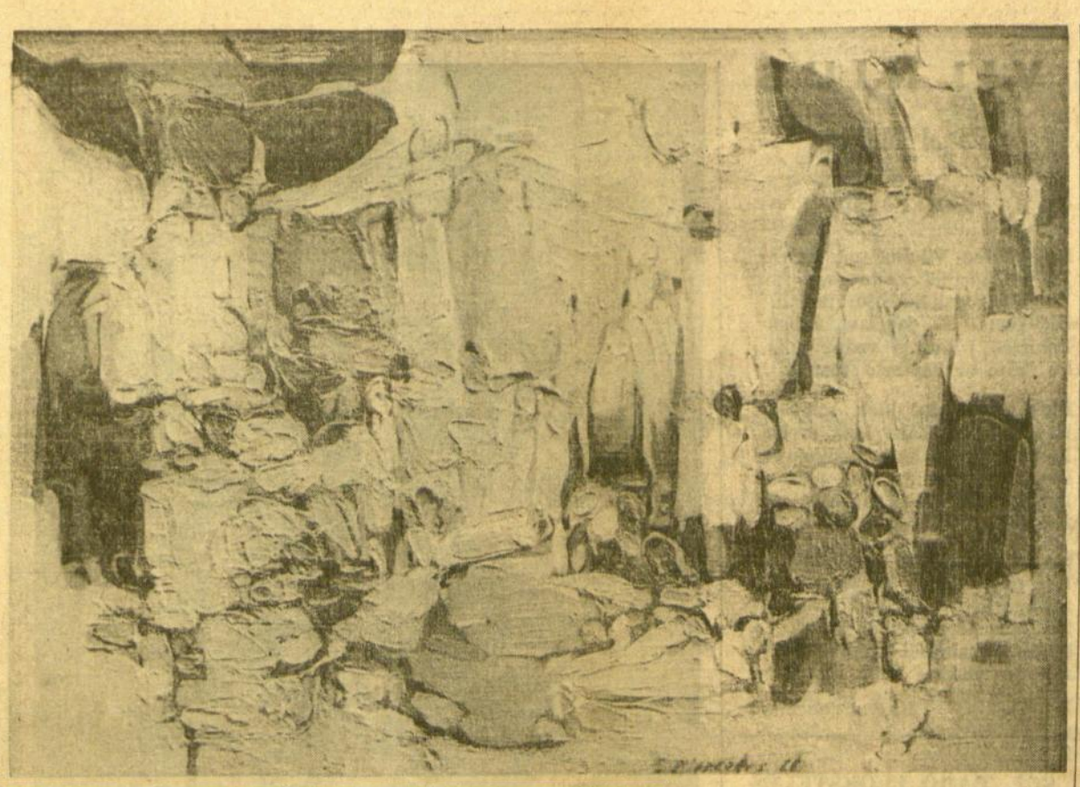

Sesuo Marija Mercedes — **Magnificat** (akrilis, 1966)
"Draugui" jo 50 metų dienraštinės sukakties proga dailininkės padovanotas paveikslas

Dramaturgija okupacijoje kelia nusiminimą

Balandžio 16 dienos "Literatūroj ir Mene" rašytojų sąjungos dramaturgijos patarėjas Juozas Chlivickas apibūdino dramaturgijos padėtį Lietuvoj:

"Krūvos dramaturgijos forma prirašytų storų sąsiuvinių, mašinėle prispausdintų lapų, kurie guli Rašytojų sąjungos, Liaudies meno rūmų, Kultūros ministerijos darbuotojų stalčiuose — kelia didelį rūpestį ir nusiminimą".

Kaltas esąs "lengvabūdiškas ir neatsakingas požiūris į teatro meną apskritai".

Koks tas rašytojų "lengvabūdiškumas ir neatsakingumas", dėl kurio jų raštai guli stalčiuose ir "kelia nusiminimą", galima tik spėlioti, susipažinus su paties patarėjo pažiūromis. Jis pripažįsta rašytojo individualybės bei kūrybos laisvę, bet — "be jokių ideologinių nuolaidų ir nukrypimų"! Įkvėpimo šaltinis, savaime suprantama, turįs būt XXIII komunistų partijos suvažiavimas. Sako, kad "'dar atsiras visokių niurzglių, 'filosofų', kurie kartais net ir vardan idėjinio tikslumo bandys stabdyti žygį į pergalingą rytojų. Tačiau jų pastangos juokingos".

Tai skamba, kaip susirūpinimas, kad ir dabar stalčiuose guli ne vien paprastų grafomanų, bet ir "niurgzlių" bei "filosofų" raštai, kuriuose glūdi kitokių nusiteikimų, negu partijos suvažiavimas reikalauja. (E.)

Ansamblio rūpesčiai Vilniuje

Dirigentas J. Švedas jau kuris laikas nebevadovauja pagarsėjusiam dainų ir šokių ansambliui: jo vietoj dabar jau kuris metas yra Vladas Bartusevičius, anksčiau buvęs panašaus studentų ansamblio vadovas.

Patikslinama: Lenkijoj, Vokietijoj (rytinėj), Čekoslovakijoj ir ypač daug Rusijoj (partijos suvažiavimo metu ir Kremliuje) koncertavęs ansamblis LIETUVA yra ne studentų ansamblis, o tas pats, "Švedo ansamblio" vardu vadintasis ansamblis.

Jonas Švedas iš ansamblio pasitraukė jau prieš trejetą metų. Vladas Bartusevičius, kaip pats J. Švedas liudija, yra Švedo mokinys. Ansamblis šiuos metus skiria savo veikimo 25 metų sukakčiai minėti. Tam tikslui yra parengęs penkias skirtingas koncertų programas, kurios gerokai pritaikytos prie iš viršaus išeinančių reikalavimų. Pavyzdžiui, pirmoji programa, pavadinta idiliškai ("Prie ežerėlio"), paties V. Bartusevičiaus liudijimu esanti skirta "supažindinti žiūrovus su lietuviškų ir broliškų tarybinių respublikų tautų dainomis bei šokiais"...

Kita programa — "Laimės Nemunėlis": Bartusevičiaus žodžiais — "savotiškas montažas, kuriame atsispindi **nauji** vestuviniai papročiai".

Trečioji programa — koncertinė, sudaryta iš kūrinių, ansamblio atliktų rytinėj Vokietijoj ir Čekoslovakijoj. Programa vadinama "Svečiuose". Ketvirtoji programa vadinama "Amžių vėjas". Ansamblio vadovas nieko apie ją tuo tarpu nesako, bet pats pavadinimas leidžia suprasti, koks "vėjas" joje turės pūsti. Penktoji ("Jubiliejinė") programa būsianti "tarsi kronikinė", atspindinti ansamblio kūrybinę istoriją".

Ansamblio šokių vadovas Juozas Lingys (ansamblyje nuo 1941 metų) sakosi pergyvenęs "šilto ir šalto", bet didžiausias posūkis ansamblyje esąs — naujoji programa "Amžių vėjai", nes ji "ruošiama kitaip, negu ankstyvesnės". Šią programą ansamblis taiko 1967 metais numatomam profesinių ansamblių konkursui. Tam konkursui turėsianti būti parengta dar ir kita programa, kurios dar nei ansamblio vadovas nemoka apibūdinti, tik žino, kad "ji bus pašvęsta nūdienos temoms ir problemoms..." Esą, "Gal būt, tai bus šeimos šventė, vardynos ar kažkas panašaus". Mat, atitinkamas komunistų partijos CK skyrius tebesuka galvą, kokius vestuvių, krikštynų, vardadienių bei šeimos sukakčių "socialistinio turinio" papročius įpirštiti Lietuvoj vietoj ligšiolinių papročių.

Ansamblis LIETUVA yra valstybinis (Maskvos kontroliuojamo biudžeto išlaikomas), tad atitinkami tarnybiniai uždaviniai ir vyrauja jo saviems kūrybiniams užsimojimams. (ELTA)

Žiema praeina - vasara ateina!

Mieli tautiečiai, dabar pats laikas aprūpinti Jūsų giminaičius Lietuvoje vasarine apranga. Įdant Jums nereikėtų sukti galvos kombinuojant, kas siųstina, mes čia sudarėme kelis specialius siuntinius, kuriuose yra visa tai kas vertinga, reikalinga, naudinga, gražu ir vienkart džiugu gauti.

Laumės Juosta (I)

Susegamas vilnonis mot. arba vyr. nertinis; Vyr. arba mot. nailoninės kojinės; Viln. angliška medž. vyr. arba mot. kostiumui — 3½ jardo; Itališkas nepermatomas gražių raštų nailonas suknelei — 4 jardai; Vyr. arba mot. batukai; Itališkas vyr. arba mot. nailoninis lietpaltis; Vyr. arba mot. lietsargis; Perlų karoliai arba šilk. kaklaraištis: vyr. arba mot. baltinių pora: ir Vasarinė bliuzkutė arba vyr. marškiniai.

Kaina tik $89.50 su pasiuntimu ir muitu.

Kastytis (II)

Viln. angliška vyr. kost. medžiaga Boston arba herringbone 3½ j.: Vyr. nailoniniai išeiginiai marškiniai; Vyr. pusbačiai; Vyr. Ital. nailoninis lietpaltis; Vyr. prie kostiumo pritaikintas kaklaraištis; Vyr. nesusidėvinčios kojinės; 6 gražios nosinės; ir Byro amžinas pieštukas.

Kaina tik $69.50 su pasiuntimu ir muitu.

Juraitė (III)

Mot. kostiumai arba vasariniam paltui 3 j. vilnonės angl. medž.; Itališko nepermatomo puikaus nailono suknelei — 4 j.; Vilnonis nertinukas be rankovių; balti arba lakuoti batukai; švelnaus nailono kelnaitės ir apatinukas su pagražinimais; 2 poros nailono kojinių; Itališkas mot. nailoninis lietpaltis; dailus rankinukas ir šilkinė skarelė.

Kaina tik $69.50 su pasiuntimu ir muitu.

Jungtinis Kastyčio ir Juraitės siuntinys kainuoja tik 130 dol., nes susitaupo 9 dol. pasiuntimo išlaidų.

Tebesiunčiami mūsų anksčiau skelbtieji, didelio pasisekimo turėjusieji siuntiniai: V-3 — 10½ jardo angl. viln. medž. trims kostiumams už 55 dol.; P-3 — 9 j. trims paltams viln. angl. medžiagos už 60 dol.; N-4 — 16 jardų nepermatomo nailono gražiausių raštų 4 suknelėms už 45 dol.; ir M-13 vertingas augšto kaloriteto maisto siuntinys 22 lbs. už 30 dol.

Prie visų išvardintų siuntinių galima pridėti pageidaujamų dovanų iš mūsų katalogų arba Jūsų pačių supirktų prekių. Jūsų pačių siuntinius išekspedijuojame iš Londono tik už 12 dolerių, plius faktinos Sovietinio muito išlaidos. Tokius siuntinius galite mums siųsti žemiau nurodytu adresu pažymėdami mūsų tranzitinio sandėlio ženklą: **B. O. 11690/64.**

BALTIC STORES LTD.
421, Hackney Road
London, E. 2., Great Britain

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir gavėjo parašu patvirtintas pristatymas per 3 - 4 savaites. Visos siuntos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: L. Venckus, 7030, Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436 - 0494; Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; ir A. Kusinskis, 124 Park Str., Sudbury, Ont., Canada.

PLANINGAS TAUPYMAS
moka gerus dividendus
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIENI

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokamvisas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8808

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0333 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

Tobula moteris tai toji, kurią jau turi

Motinos dienos proga

Gary Lautens "Star" dienraštyje rašo, kad jauni berniokai, kurių balsas dar tik pradeda keistis, kartais klausia, kokių privalumų reikia ieškoti mergaitėje, pasirenkant ją? Arba, kiti klausia, kokie privalumai išreiškia pirmos klasės moterį?

Pirmas dalykas, ko aš ieškau moteryje ir kuris man patinka — tai jos nesąžiningumas. Nemeluojanti moteris tučtuojau braukiama iš išrinktųjų sąrašo.

Žmonės, girdi, kurie sako jums tiesą, yra verti tiek, kad galėtum jų pirkti tuziną už dešimtuką, gi moteris, kuri, žiūrėdama tau akysna ir nuduodama nuoširdumą, tau meluoja — yra verta milijonų.

Venk, žmogau, idealistės moteries, kuri, pagamindama tau skanius pietus, norės suminkštinti tavo širdį naujai suknelei nupirkti. Nuo tokios — jau neišsisuksi.

Iš viso, patariama rinktis labai paprastą merginą ir, jeigu su nukrypimais, tai į blogesniąją pusę, ne į geresniąją. Tada nereikės vaikščioti persitempusiam, nervuotis ir su klausimu mintyse: ką ji matė tavyje gero, kad tekėjo už tavęs? Su lygia žmona ir bent kiek linkusia į blogesnę pusę dargi nereikės tau sielotis ir rūpintis, kad kas nors jos nuo tavęs "nepavogtų", nes — kas gi gali vogti nevykusį daiktą? Pagaliau, jeigu ir pati ji susigalvotų susikrauti savo maišus — nuostolis būtų pakeliamas.

Nenaudėlis vyras, išėjo nesuplovęs indų.

Toliau klausiama: kokie dar atributai tobulos moteries?

— Ji turi turėti temperamentą. Civilizuotas ginčas ar gilesnės diskusijos, kuriose niekas nepakelia balso arba rankos, niekam tikę. Diskusijų metu — nebūtina, kad daiktai liktų savo vietose, nepamesti jūsų galvos link.

Reikia, kad tavoji žmona nebūtų sukalbama. Ji neturėtų tau nieko pasakoti atvirai, kas įvyko namuose, kai tu buvai darbovietėje. Toks artimas pasidalinimas galėtų, ko gero, įskaudinti tau širdį arba blogai nuteikti.

Tobula moteris — privalo būti netinkama jokiam pokalbiui, mažiausiai bent ligi pietų. Tada — galėsi ir pusryčių metu laikraštin pažvelgti, o pagaliau ir po pietų — ramiai sau ant sofos nuvirsti.

Tobula moteris, dargi, turėtų būti tokia užuomarša, kad užmirštų savo gimtadienius. Tokie užmiršimai — sutaupytų tavo kišenei pinigų. Ji taip pat turėtų turėti motiną ir tėvą — tavuosius uošvius, kurie nekęstų tavęs ir atsisakytų lankyti tavo namus, net švenčių metu, nekalbant jau apie kasdieninius vizitus.

Tobula moteris visuomet rodo kitiems savo kelius (knees), bet niekad savo išsilavinimo. Ji visuomet privalo graužti tavo nuotaiką ir gyvenimą, kol tu jos užgaidas išpildysi. Ji visuomet skųsis, verks ir šauks, kad tik viską ant savo pastatytų. Ji flirtuos su kitais, ji plaus lėkštes, vystyklus ir pačius vaikus, tik ne savo, bet tavo rankomis.

Šiaip gi tobula moteris, nesiskiria nuo visų kitų, net ir netobulų moterų. Tai maždaug apytikris vaizdas tobulos moteries, kurią, greičiausiai, tu ir dabar turi ir jos tau nebereikia ieškoti sau už žmoną.

Paruošė **Pr. Alš.**

Gobši mergaitė sapnuoja turtingą vyrą, garbės trokštantį mergaitė svajoja garsų vyrą, o normali mergaitė svajoja apie vyrą.

VILNIUS

Pagal Maironį ir Balį Pakštą

Ką gi ten Vilnius ant kalvos...
Tu tai sostinė Lietuvos,
Svetainė pakštiškojo mosto.
Kiekviens čia jaučiasi didus,
Pavirtęs į tautos vadus
Po šešto ar septinto tosto.

Kiek atminimų, kiek minčių,
Kasdien prie baro kiek svečių —
Kiekvienas čia kaip Gediminas,
Drąsus, pasprukęs nuo pačios,
Išmetęs dvidešimt karčios,
Žirgu ant raitelio vaidinas.

Sveika, švitėk tu spinduliais,
Kol patriotiniais keliais
Subėgs lietuviai vilgyt ūsų,
Kol juos po nuosavos kovos
Gražiai graboriai pakavos,
Kad po viskam bent atsipūstų.

Kazys Pabraižys

SOL. BARO PLOKŠTELĖS PRISTATYMAS

Sol. S. Baro plokštelės pristatymas Jaunimo centre gerai pavyko, tik gaila, kad plokštelės transliavimas buvo per stiprus, o ten dalintas punšas per silpnas.

ŠAUNUS SŪNUS

Garsių pasaulinių čempionų rungtynių metu stadione pirmoje eilėje, turtingųjų žiūrovų tarpe, sėdi vaikutis ir seka rungtynes.

Šalia sėdintis stambus pilietis neiškentęs paklausia:

— Ar tu toks turtuolis, kad galėjai šioj eilėj sau pirkti bilietą?

— Aš jo nepirkau. Tai mano tėvo bilietas, — prisipažino vaikutis.

— Aha, o kur tavo tėvas, kad pats nėjo?

— Jis dabar namie, ieško savo bilieto.

*

SVARBŪS SUSIRINKIMAI

"Mes lietuviai susirenkam kartu tik išgerti ir dejuoti".

St. Goštautas

Šio sutvėrimo matyti visi pojūčiai nedarnūs ir jausmai neišbalansuoti, o apie girą, tur būt, nė žodžio jokioj paskaitoj nebus girdėjęs.
Nuotr. R. Kisieliaus

ROCHESTERIO DAINELĖ LIETUVIŲ FONDO GARBEI

Kodako miestas toli nuo centrų:
Čia mūs lietuviai ramūs ir kantrūs,

Tyliai darbuojas, nesididžiuoja
Ir į Chicagą retai važiuoja.

Genesee teka, ežeras tyli,
Lietuvių fondą visi čia myli.

Visus mes darbus širdingai remiam,
Iš darnaus darbo stiprybės semiam.

LB pirmoji čia auką žada,
Neduoda Razmai atgauti žado.

Mykolas Ventis—garbus veikėjas:
Jis tūkstantinę tuojau padėjo.

Jeigu Chicaga taip pajudėtų,
Tai milijardą seniai turėtų!

Klebonas sako: "Darykim, vyrai,
Tegu šimtinės į fondą byra".

Jeigu Chicaga taip sugebėtų,
Tai bilijoną Razma turėtų.

Klebonui baigti kalbėt neduoda:
Pensijas kloja — amžiaus paguodą.

Jeigu New Yorkas taip pajudėtų,
Tai milijoną vieni sudėtų!

Klebonas dailiai bažnyčioj rinko:
Visi gi davė, kas tik paslinko.

Nei mus čia baudė, nei mus čia barė:
Rochesteriečiai stebuklą darė.

Kiti klebonai, jei pajudėtų.
Tai milijoną lengvai sudėtų.

Šerelis mūsų tyliai kalbėjo,
Bruno į delną šimtinę dėjo.

Jei Californija taip pajudėtų.
Prie Pacifiko fondas žydėtų.

Kad taip biznieriai visi darytų,
Fondui išauštų auksinis rytas.

Jeigu Chicaga taip pajudėtų,
Tai bilijoną Razma turėtų!

— o —

"Aiduose" moteris nugalėjo liūtus

Balandžio mėnesio "Aiduose" 2 psl. parašyta, kad "Aidų" viršelyje yra išspausdinta Viktoro Petravičiaus kūrinys Liūtai prie bažnyčios. Tačiau ant viršelio tėra tik moteris su smuiku, matyt, liūtų nervai neišlaikė grojimo ir pabėgo. Ir norėk žmogus, kad mūsų žmonės koncertus laikytų, kad net liūtai nepajėgia išsilaikyti; o gal ši Aidų "Errata" tik balandinis juokas.

—o—

— Jeigu jau labai gerai sekasi keliauti, pasižiūrėk, ar nekeliauji pakalnėn.

— Ponas, paskolinkit 200 dol., atiduosiu litais.

SPYGLIGLIUOTINĖ ENCIKLOPEDIJA

Apylinkė — Liet. Bendruomenėje. Apylinkės pirmininkas — asmuo, savo autoritetu prilygstąs apygardos pirmininkui, tik pastarasis įsako, o pirmasis neatsako.

Balius — pagrindinė lietuviškos veiklos forma.

Bolševikas — sutvėrimas, kuris pats, nieko neturėdamas, kovoja, kad ir kitas nieko neturėtų.

Baras arba Bunkeris — įstaiga, pastojanti ne vienam kelią į susirinkimą.

Garbė — pastangos nieko neveikti, kad suvažiavimuose nesusilauktumei priekaištų.

Gegužinė — parengimas, kurio pasisekimas priklauso nuo Dievo.

Kolchozas — vieta, kur šeimininkas ir bernas turi lygią teisę nieko neturėti.

Komitetas — priebėga išvengti kokio visuomeninio darbo.

—o—

"Ar žmogus mirtį laikytų atgyvena ar ciniška, ji vis tiek palieka mirtimi ir sumoderninti vergu ar pasiseks".

M. Šnarienė

*

— Silpnieji, kurie žino, kaip savo silpnumą išnaudoti, yra stiprūs. Pvz., moterys ir naujai atsikuriančios Afrikos ir Azijos tautos.

M. C. de Murville

*

"Jeigu mano broliai ir sesers iš arti ir toli apmėtė mane auksiniais obuoliais, jiems visiems ačiū".

J. Valčiūnienė

*

"Nelaimingas tas jaunuolis, kuris savo šeimyninį gyvenimą grindžia ant nuotakos nosies formos, jos kojų išmierų bei jos kaktos viršui susukto kuodo".

Dr. J. Adomavičius

*

"Tik trečdalis visos žmonijos vienu ir tuo pačiu laiku miega. Kiti du trečdaliai tuo metu galvoja, kaip pasaulį įvelti į kokią nors problemą".

Dean Rusk

—o—

Jaunimo metais džiaugiantis.

Tėvai ir sūnūs

Tėtės galia

— Tėveli, kada aš būsiu tiek užaugęs, kad galėsiu visur eiti mamos nepasiklausęs? — klausia sūnus.

— Sūnau, aš pats dar nesu tiek užaugęs, kad galėčiau taip daryti, — paaiškina tėvas.

Tėtės darbas

Tėvas sako vaikui:

— Matai, kad ir tėtis tave gali numaudyti, o tu galvoji, kad tik mama.

— Taip tėti, gali ir tu! Tik mamytė maudydama visada man numaudavo batus.

Buvo gerai

— Tėte, tėte, tostas sudegė, — sako berniukas.

— Kodėl tu anksčiau nepasakei, — klausia tėvas?

— O, ligi dabar buvo viskas gerai, — atsakė sūnus.

—o—

— **"Ateitis"** nr. 3 cituoja dr. Šavolio mintis:

Analize ir ekspertyze
Indukciniai pasinaudojęs,
Bei pasirėmęs paralyze,
Dedukciniai kartoju:

Va, palubėj arklys supuvęs.
Ant jo negalime pajoti.
Ir tu esi toksai, lietuvi,
Ir tavo laisvė išsvajota.

—o—

Sėja pasėjo

"Nors ir nesutinkant su šiandieną gerokai senstelėjusia prelegento (A. Kučiūno) pažiūra, jog meno esmė esanti **kaip padaryta**, nekreipiant dėmesio į **kas padaryta**, paskaitos klaussytis buvo malonu ir įdomu". ("Sėja", Nr. 1, 19 p. Tur būt, redakt. A. Rūko, nes str. be parašo).

"Kiekvienoje meno kūryboje ne tiek svarbu **kas**, nes temos šimtmečių šimtmečiais kartojasi, o daug svarbiau yra **kaip...**" ("Sėja", Nr. 1, 30 p. Antanas Rūkas)

*

— **"Naujienos"** balandžio 2 d. paskelbė: "Šiandien priedo nėra, šiandien "Naujienos" išėjo be priedo". Matyt "Naujienos" numerį sudegino, tik niekas nematė, kaip dūmai smilko.

SPYGLININKAI GUODŽIASI

— **Rochesteriškis atsiuntė** dainelę apie Lietuvių fondą:

Dauk kalbėta, daug rašyta
Apie fondus buvo;
Daug rašyta ir prašyta —
Pinigų nebuvo.

Ir pasklido Razmos šūkis:
— Reikia milijono!
Dėjo jis pats tūkstantinėm
Į krūvelę ploną.

Augo, augo pamažėle:
Chicaga pritingi:
Jie tenai perdaug turtingi,
Ir per ambicingi.

— **J. J. rašo:** Beskaitant Broniaus Railos "Litaniją" susidedančią iš 19 "jeigu" (Dirva 44 Nr.), man prisiminė dar vienas B. R. nesuminėtas "jeigu", kurį, kadaise pasakė mano kaimynystėj gyvenęs vienas "gudrus" žydelis. Jis tada porino: "Ui, **jeigu** aš turėčioj tokią "sylą" kaip Ponas Dievas, aš suneščioj visą kalną į vieną kalnas, visą medį sudėčioj į vienas medis, visą vandenį supilčioj į vienas vandenis, tada tas didelis medis paleisčioj nuo tas didelis kalnas į tas didelis vandenis, ir matytomėt, kas tada būtų... Ui, tai būtų labai didelis pliumpt".

— **Vietoj laiško**, gražiai atrodanti spyglininkė, atvežusi "Drauge" paliko medinę lėkštę, papuoštą spygliniais motyvais, tarp kurių svarbiausia užakcentuota šluota, iškėlusi talentą į aukštumas. Dėkodami slapukei spyglininkei, pažymime, kad iškėlimų yra visokių, pvz. kranas:

Kranas...
Ne toks,
Kuris sunkumą
Į aukštį kelia
Ties statybų kryžkele.
Kranas čia toks,
Kur savo kūmą
Be sunkumų
Į aukštą kėdę iškelia!

Aidas tai yra kaip "Naujienų" laikraštis, jis visada taria paskutinį žodį, tik niekada nelaimi ginčo.

Spaudos mėnesį pabaigus

Balandžio mėnesį buvo paskelbę spaudos mėnesiu. Manome, kad tai betikslis dalykas, o tam paliudyti cituojame šiuos Br. Railos žodžius:

"Tai iš kur jie begalės knygą pirkti ar iš viso rūpintis, kad ta knyga turėtų iš ko gražiau atrodyti ir popieris būtų geresnis. Juk dažų negersi, popierio neužkąsi, knygos į banko seifą nepadėsi, ir kaip pagalvė ji per kieta. Nebent gera žmona turėtų kuo į galvą paleisti blogam vyrui. Kai sviedžia lėkšte ar stikliniu indu, tai tas dūžta ir šukės veidą sužeidžia, — paskui tik išlaidos gydymuisi. O tvok su stora knyga, tai smūgis bus kaip reikiant, bet nebus šukių ir bėdos".

PO NAUJOS ŠUKUOSENOS

Žmona naujai susišukavo plaukus ir, nuėjus į vyro raštinę, jį paklausė:

— Ar patinka jums tokia moteris?

— O ne, — atsakė vyras, — jūs man labai primenate mano žmoną.

ŽMONA IR TARNAITĖ

— Ar tavo žmona buvo ta, kuri įėjo per duris? — paklausė vienas tarnautojas kitą.

— Žinoma, žmona. Argi aš būčiau toks kvailas samdyti tokią negražią tarnaitę, — atsakė antrasis.

Kaip knygoj "Don Camillo"

Nedideliame Lenkijos miestelyje rėžiminės komunistinės partijos komitetas ruošė pasilinksminimo vakarą. Salėje pritrūko kėdžių. Komitetas nutarė paskolinti kėdžių iš vietinio klebono. Šis kategoriškai atsisakė kėdes skolinti.

— Na, gerai, klebone, kai bus procesija, mes tau nenešime statulų ir vėliavų.

— O aš jums, vyrai, neberašysiu prakalbų gegužės 1-jai!

Tarybinėj laimėj

Cenzūra ir raštai

Vakarietis žurnalistas siunčia straipsnį ir gale prideda: "Nežinome, ar praeis, nes komunistai cenzūruoja laiškus".

Po kiek laiko žurnalistas gauna straipsnį atgal su prierašu: "Straipsniai nepraėjo, nes jūs šmeižiate mūsų kraštą, pas mus jokios cenzūros nėra".

Partija ir darbininkai

Gegužės pirmosios metu kompartija fabrike užrašė šūkį: "Mes žygiuosime per visą pasaulį skleisti komunizmą". Kitą dieną prie to šūkio buvo prierašas: "Sudiev ir daug laimės". — **Darbininkai.**

Nelaimingas apsirikimas

— Kodėl tu nebuvai paskutiniame mitinge? — klausia kompartietis fabriko darbininką.

— O aš nežinojau, kad tai paskutinis, būčiau atvykęs, — paaiškino darbininkas.

Mokomė neklausyti

Į Vakarų Berlyną atvykusią mokinę paklausė amerikietis:

— Kaip reikalai ten pas jus?

— Padėtis kiek geresnė, negu praėjusiais metais, bet gyvenimas yra blankus. Man mokykloj įgriso tos visos kalbos apie rusų žygdarbius, — sako mokinė.

— Bet propaganda jus įtikina?

— Ne, mes mokomės neklausyti.

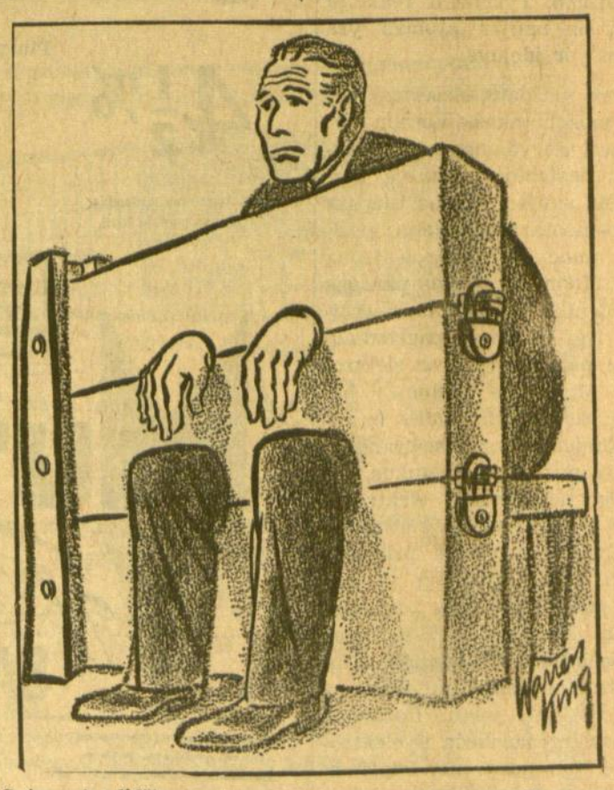

Sov. Sąjungoje didžiausią laisvę žmogus turi balsuoti. Kai kompartija atrakina spyną, žmogus entuziaztingai atiduoda vieną balsą už vieną kandidatą.